EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Συνοπτική περιπτωσιολογική επισκόπηση

Αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα: απολογισμός σε επίπεδο θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ

Ιούνιος 2019

Περιεχόμενα

	Σημείο
Σύνοψη	I-VIII
Εισαγωγή	01-21
Βιώσιμη ανάπτυξη και βιωσιμότητα	01-05
Αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα	06-11
Λόγοι που υπαγορεύουν την αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα	12-14
Τι πρέπει να περιλαμβάνουν και πού πρέπει να δημοσιεύονται οι εκθέσεις για τη βιωσιμότητα	15-21
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης της επισκόπησης	22-25
Προϋποθέσεις για την αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα	26-43
Συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών	27-28
Ανάπτυξη στρατηγικής	29-38
Ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στις διάφορες πολιτικές	39-43
Αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ	44-66
Αναφορά στοιχείων για τις επιδόσεις από την Επιτροπή	47-53
Έκθεση της Eurostat για την πρόοδο όσον αφορά τους ΣΒΑ στο πλαίσιο της ΕΕ	54-56
Πληροφορίες για τη βιωσιμότητα που παρέχονται από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ	57-66
Έλεγχος των πληροφοριών για τη βιωσιμότητα	67-72
Προκλήσεις όσον αφορά την αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ	73-82

Παραρτήματα

Παράρτημα I – Προσέγγιση και μεθοδολογία

Παράρτημα II – Πληροφορίες σχετικά με τη βιωσιμότητα που δημοσιεύονται ή συλλέγονται από θεσμικά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ

Ακρωνύμια και συντομογραφίες

Γλωσσάριο

Σημειώσεις

Κλιμάκιο του ΕΕΣ

Σύνοψη

I Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δεσμευθεί να εφαρμόσει την Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και να υλοποιήσει τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξής (ΣΒΑ) που αυτή περιλαμβάνει. Στην παρούσα επισκόπηση γίνεται απολογισμός της κατάστασης όσον αφορά την αναφορά στοιχείων σχετικά με την επίτευξη των ΣΒΑ και τη βιωσιμότητα τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και από τα επιμέρους θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ.

II Η δημοσιοποίηση στοιχείων για τη βιωσιμότητα είναι η πρακτική της μέτρησης των επιδόσεων ενός οργανισμού ως προς την επίτευξη του στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και η σχετική ενημέρωση και λογοδοσία ενώπιον εσωτερικών και εξωτερικών ενδιαφερομένων. Η δημοσιοποίηση στοιχείων για τη βιωσιμότητα αποτελεί εργαλείο διαχείρισης, αλλά και λογοδοσίας. Ο όρος αναφέρεται τόσο στον τρόπο με τον οποίο ένας οργανισμός λαμβάνει υπόψη τα ζητήματα βιωσιμότητας στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του, όσο και στις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων αυτών σε περιβαλλοντικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο.

III Η Επιτροπή ή τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ δεν υποχρεούνται συγκεκριμένα από τον νόμο να εκπονούν εκθέσεις βιωσιμότητας. Δεδομένου ότι η ΕΕ έχει δεσμευθεί για την επίτευξη των ΣΒΑ και της βιώσιμης ανάπτυξης εν γένει, η αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα θα έπρεπε να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις και τα αποτελέσματα.

IV Από την παρούσα επισκόπηση προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν αναφέρει στοιχεία σχετικά με τη συμβολή του προϋπολογισμού ή των πολιτικών της ΕΕ στην επίτευξη των ΣΒΑ. Εξαιρείται μόνο ο τομέας της εξωτερικής δράσης, όπου η Επιτροπή έχει ξεκινήσει να αναπροσαρμόζει το σύστημά της για την αναφορά στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις ως προς τους ΣΒΑ και τη βιωσιμότητα. Η Επιτροπή δημοσίευσε πρόσφατα έγγραφο προβληματισμού στο οποίο περιγράφει επιλεκτικά ορισμένες πολιτικές της που συνδέονται με τους ΣΒΑ. Η στατιστική υπηρεσία της ΕΕ (Eurostat) δημοσιεύει συνολική περιγραφή της «σημειωθείσας προόδου όσον αφορά τους ΣΒΑ στο πλαίσιο της ΕΕ». Ωστόσο, δεν επιχειρεί να μετρήσει τη συμβολή των πολιτικών και του προϋπολογισμού της ΕΕ στην Ατζέντα 2030.

V Από την παρούσα επισκόπηση καθίσταται επίσης σαφές ότι δεν έχουν ακόμη τεθεί σε εφαρμογή οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την αναφορά ουσιαστικών στοιχείων για τη βιωσιμότητα. Η Επιτροπή δημοσίευσε έγγραφο προβληματισμού στο οποίο

σκιαγραφούνται σενάρια για μια βιώσιμη Ευρώπη, δεν διαθέτει όμως επί του παρόντος ενωσιακή στρατηγική που να καλύπτει τους ΣΒΑ μέχρι το 2030.

VI Στο πλαίσιο της εν προκειμένω επισκόπησης εξετάστηκε επίσης τι πράττουν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ (εκτός της Επιτροπής) και οι οργανισμοί της ως προς το ζήτημα της αναφοράς στοιχείων για τη βιωσιμότητα. Διαπιστώσαμε ότι έκθεση περί βιωσιμότητας δημοσιεύουν ένα θεσμικό όργανο, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, και ένας οργανισμός της ΕΕ, το Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Άλλα θεσμικά όργανα και οργανισμοί της ΕΕ συλλέγουν ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη βιωσιμότητα και ενίοτε τις δημοσιεύουν, συχνά όμως αυτές είναι αποσπασματικές και ελλιπείς και δεν καλύπτουν όλες τις πτυχές του ζητήματος. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν κυρίως τον τρόπο με τον οποίο η λειτουργία των οργανισμών επηρεάζει τη βιωσιμότητα και όχι τον τρόπο με τον οποίο η βιωσιμότητα λαμβάνεται υπόψη στη συνολική στρατηγική και τις δραστηριότητές τους.

VII Η παρούσα επισκόπηση αναδεικνύει τα οφέλη για τους οργανισμούς που έχουν αναλάβει τη δέσμευση να αναφέρουν στοιχεία σχετικά με τη βιωσιμότητα και περιγράφει τις εξελίξεις ως προς τον έλεγχο της αναφοράς αυτής. Παρουσιάζει επίσης παραδείγματα πρακτικών στα κράτη μέλη, τόσο από τον δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα.

VIII Διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν τέσσερις προκλήσεις όσον αφορά την αναφορά στοιχείων σχετικά με τη βιωσιμότητα στις οποίες καλούνται να ανταποκριθούν τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ:

- χάραξη ενωσιακής στρατηγικής για μετά το 2020 που να καλύπτει τους ΣΒΑ και τη βιωσιμότητα,
- ενσωμάτωση της βιωσιμότητας και των ΣΒΑ στον προϋπολογισμό της ΕΕ και στο πλαίσιο επιδόσεων,
- ανάπτυξη της συγκεκριμένης δραστηριότητας που αφορά την αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ,
- ενίσχυση μέσω ελέγχου της αξιοπιστίας των δημοσιοποιούμενων στοιχείων περί βιωσιμότητας.

Εισαγωγή

Βιώσιμη ανάπτυξη και βιωσιμότητα

01 Η *βιώσιμη ανάπτυξη* ορίζεται συνήθως ως η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες[1].

02 Πρόκειται για μια συνολική προσέγγιση που συνδέει τους τρεις πυλώνες της περιβαλλοντικής, κοινωνικής και οικονομικής βιωσιμότητας[2]. Η ενσωμάτωσή τους σε μία ιδέα δεν συνεπάγεται αναγκαστικά συμβιβασμό μεταξύ του περιβάλλοντος και της οικονομικής ανάπτυξης[3]. Αντιθέτως, η βιώσιμη ανάπτυξη μπορεί να δημιουργήσει θέσεις εργασίας και οικονομική μεγέθυνση[4].

03 Η βιωσιμότητα βρίσκεται σήμερα στο επίκεντρο της προσοχής, καθώς καθίσταται σαφές ότι η κλιματική αλλαγή κλυδωνίζει ήδη τις οικονομίες και τις κοινωνίες, επηρεάζοντας διάφορα τμήματα της κοινωνίας με διαφορετικούς τρόπους[5]. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει ότι οι διαστάσεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικής και οικονομικής βιωσιμότητας συνδέονται στενά μεταξύ τους. Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πολιτικής Στρατηγικής (European Political Strategy Centre) -η σχετική «ομάδα προβληματισμού» της Επιτροπής- έχει επισημάνει την παράβλεψη των συσχετισμών αυτών ως έναν από τους βασικούς κινδύνους για το βιώσιμο μέλλον της ΕΕ[6].

04 Η έγκριση της Ατζέντας 2030[7], και των 17 ΣΒΑ που αυτή περιλαμβάνει, από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών έχει προσδώσει αξιόλογη νέα ώθηση στη βιώσιμη ανάπτυξη παγκοσμίως. Οι ΣΒΑ (***γράφημα 1***) βασίζονται στις τρεις διαστάσεις της βιωσιμότητας και περιλαμβάνουν στοιχεία από την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και τη βιώσιμη περιβαλλοντική διαχείριση[8]. Σε αντίθεση με τους προηγούμενους αντίστοιχους στόχους, τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας, οι ΣΒΑ τίθενται σε παγκόσμιο επίπεδο και απευθύνονται σε όλες τις χώρες.

Γράφημα 1 – Οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

Πηγή: https://www.un.org/sustainabledevelopment/news/communications-material/. © Ηνωμένα Έθνη.

05 Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της[9] έχουν δεσμευθεί να υλοποιήσουν την Ατζέντα 2030 και να συμβάλουν στην επίτευξη των ΣΒΑ. Επιπλέον, η βιώσιμη ανάπτυξη κατοχυρώνεται στις Συνθήκες της ΕΕ (***πλαίσιο 1***).

Πλαίσιο 1

Η δέσμευση και η αντίληψη της ΕΕ όσον αφορά την βιώσιμη ανάπτυξη

Αναλαμβάνοντας τη δέσμευση να υλοποιήσει την Ατζέντα 2030, η Επιτροπή δήλωσε ότι: «Η ΕΕ είναι προσηλωμένη στην ανάπτυξη που καλύπτει τις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να υπονομεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες. Η αξιοπρεπής ζωή για όλους εντός των ορίων του πλανήτη, που κατορθώνει να συμβιβάσει την οικονομική ευημερία και αποδοτικότητα, την ειρηνική διαβίωση των κοινωνιών, την κοινωνική ένταξη και την περιβαλλοντική ευθύνη, αποτελεί την πεμπτουσία της αειφόρου ανάπτυξης».

«Επόμενα βήματα για ένα βιώσιμο ευρωπαϊκό μέλλον – Ευρωπαϊκή δράση για την αειφορία»

Η βιώσιμη ανάπτυξη είχε ήδη οριστεί ως στόχος στις συνθήκες της ΕΕ και πριν από την Ατζέντα 2030:

Η ΕΕ «εργάζεται για την **αειφόρο ανάπτυξη** της Ευρώπης με γνώμονα την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και τη σταθερότητα των τιμών, την άκρως ανταγωνιστική κοινωνική οικονομία της αγοράς, με στόχο την πλήρη απασχόληση και την κοινωνική πρόοδο, και το υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος» […] και συμβάλλει στην «**αειφόρο ανάπτυξη** του πλανήτη […]».

Άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ)

Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί σημαντικό στοιχείο των στόχων της εξωτερικής δράσης της ΕΕ, στο πλαίσιο της οποίας η ΕΕ επιδιώκει:

«δ) την προώθηση, στις αναπτυσσόμενες χώρες, της **αειφόρου ανάπτυξης από οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική άποψη**, με πρωταρχικό στόχο την εξάλειψη της φτώχειας·»

Άρθρο 21, παράγραφος 2, ΣΕΕ

Αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα

06 Η δημοσιοποίηση στοιχείων για τη βιωσιμότητα είναι η πρακτική της μέτρησης των επιδόσεων ενός οργανισμού ως προς την επίτευξη του στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και η σχετική ενημέρωση και λογοδοσία ενώπιον εσωτερικών και εξωτερικών ενδιαφερομένων. Ο όρος αναφέρεται τόσο στον τρόπο με τον οποίο ένας οργανισμός λαμβάνει υπόψη τα ζητήματα βιωσιμότητας στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του, όσο και στις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων αυτών σε περιβαλλοντικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Η Παγκόσμια Πρωτοβουλία για τους Απολογισμούς (Global Reporting Initiative - GRI), βασικός παράγοντας στην

υποστήριξη της εξέλιξης αυτής και εκδότης του συχνότερα χρησιμοποιούμενου προτύπου[10], ορίζει την αναφορά στοιχείων σχετικά με τη βιωσιμότητα ως έκθεση που δημοσιεύεται από εταιρεία ή οργανισμό σχετικά με τις οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις που προκαλούν οι καθημερινές του δραστηριότητες. Μια έκθεση για τη βιωσιμότητα παρουσιάζει επίσης τις αξίες και το μοντέλο διακυβέρνησης του οργανισμού και αναδεικνύει τη σχέση μεταξύ της στρατηγικής του και της δέσμευσής του για μια βιώσιμη παγκόσμια οικονομία[11]. Οι εκθέσεις εταιρειών για τη βιωσιμότητα λαμβάνουν όλο και περισσότερο υπόψη τους ΣΒΑ[12].

07 Η αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα αναπτύχθηκε στον ιδιωτικό τομέα και εξαπλώνεται αργά και στον δημόσιο, όπου αυτή μπορεί να γίνεται από κρατικές εταιρείες ή κυβερνητικές οντότητες. Εντοπίζοντας παραδείγματα από τον ιδιωτικό τομέα, η παρούσα επισκόπηση επιδιώκει να καταδείξει τις δυνατότητες ανάπτυξης που υπάρχουν όσον αφορά την αναφορά των εν λόγω στοιχείων. Στον ιδιωτικό τομέα, όταν γίνεται αναφορά στη δημοσιοποίηση στοιχείων για τη βιωσιμότητα, χρησιμοποιούνται διάφοροι όροι: «μη χρηματοοικονομική πληροφόρηση», «εκθέσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης», «εκθέσεις σχετικά με το περιβάλλον, την κοινωνία και τη διακυβέρνηση». Η αναφορά αυτή αποτελεί επίσης μέρος των «εκτεταμένων εξωτερικών εκθέσεων» ή των «ενοποιημένων εκθέσεων». Ο όρος που χρησιμοποιείται στην παρούσα επισκόπηση είναι «αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα» ή «εκθέσεις για τη βιωσιμότητα».

08 Παρά τον προαναφερθέντα συνολικό ορισμό, η αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα στον ιδιωτικό τομέα γίνεται με διάφορους τρόπους, από την αναφορά στοιχείων για ορισμένες μόνο περιβαλλοντικές επιπτώσεις μιας εταιρείας, λόγου χάριν τη χρήση νερού, έως την αναφορά στη συνολικότερη ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στις επιχειρηματικές της διαδικασίες στο σύνολό τους, λόγου χάριν με ποιον τρόπο η κλιματική αλλαγή μειώνει τη διαθεσιμότητα νερού και απειλεί το επιχειρηματικό της μοντέλο[13]. Στο ***γράφημα 2*** απεικονίζονται οι δύο αυτές προοπτικές: ο αντίκτυπος που μπορεί να έχει η δραστηριότητα ενός οργανισμού στην κλιματική αλλαγή και ο αντίκτυπος που μπορεί να έχει η κλιματική αλλαγή στις επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Γράφημα 2 – Δύο προοπτικές των εκθέσεων για τη βιωσιμότητα, με παράδειγμα την κλιματική αλλαγή[14]

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του εγγράφου διαβούλευσης της Επιτροπής για την επικαιροποίηση των μη δεσμευτικών κατευθυντήριων γραμμών για την αναφορά μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

09 Με την οδηγία 2014/95, η ΕΕ κατέστησε υποχρεωτική τη μη χρηματοοικονομική πληροφόρηση για ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις, τουλάχιστον όσον αφορά ορισμένες πτυχές της βιωσιμότητας (***πλαίσιο 2***). Ως προς τον δημόσιο τομέα, σε ορισμένα κράτη μέλη υπάρχουν παραδείγματα τέτοιων εκθέσεων από κρατικές επιχειρήσεις[15] (***πλαίσιο 3***).

Πλαίσιο 2

Η οδηγία 2014/95 της ΕΕ εισήγαγε την υποχρέωση αναφοράς στοιχείων από ορισμένες μεγάλες εταιρείες[16]

Οι τρέχουσες υποχρεώσεις της ΕΕ για την αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα ισχύουν για τους μεγάλους φορείς δημόσιου συμφέροντος. Συνολικά, αφορούν περί τις 7 400 εισηγμένες εταιρείες, τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες και άλλες οντότητες που καθορίζονται από τα κράτη μέλη[17]. Σύμφωνα με την οδηγία, πρόκειται γενικά για μεγάλες εταιρείες, με περισσότερους από 500 εργαζομένους.

Σύμφωνα με μελέτη που πραγματοποιήθηκε το 2017 από τους οργανισμούς GRI, CSR Europe και Accountancy Europe σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας, ορισμένα κράτη μέλη έχουν διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της[18]. Για παράδειγμα, η Σουηδία έχει μειώσει το κατώτατο όριο από 500 σε 250 εργαζόμενους, ενώ τόσο η Σουηδία όσο και η Δανία απαιτούν από όλες τις μεγάλες επιχειρήσεις να καταρτίζουν μη χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Το ίδιο ισχύει και για τις ισπανικές εταιρείες με κύκλο εργασιών 2 δισεκατομμύρια ευρώ και 4 000 εργαζομένους. Αρκετά κράτη μέλη εφαρμόζουν την οδηγία στις υπό κρατικό έλεγχο επιχειρήσεις και τους μεγάλους δήμους[19].

Ορισμένα κράτη μέλη έχουν συμπεριλάβει συγκεκριμένα τα συνταξιοδοτικά ταμεία και τις εταιρείες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων[20]. Το Ηνωμένο Βασίλειο και το Λουξεμβούργο, όπου εδρεύουν οι μεγαλύτερες εταιρείες επενδυτικών κεφαλαίων στην ΕΕ, δεν έχουν προβεί ακόμη σε τέτοια ενέργεια.

Βλέπε ***σημείο 18*** σχετικά με τα είδη στοιχείων για τη βιωσιμότητα τα οποία αναφέρονται.

Πλαίσιο 3

Αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα από σουηδικές κρατικές εταιρείες

Οι σουηδικές κρατικές εταιρείες αναφέρουν από το 2008 στοιχεία τόσο σχετικά με τον αντίκτυπο που έχει η βιωσιμότητα στις δραστηριότητές τους όσο και σχετικά με τον δικό τους αντίκτυπο στη βιωσιμότητα. Οι 47 σουηδικές κρατικές εταιρείες, συνολικής αξίας 53,3 δισεκατομμυρίων ευρώ, υποχρεούνται να παραθέτουν στις ετήσιες εκθέσεις τους πληροφορίες σχετικά με τους χρηματοοικονομικούς και μη χρηματοοικονομικούς στόχους που έχουν θέσει, τις επιδόσεις τους και τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν γενικώς τα ζητήματα βιωσιμότητας. Η πολιτική για την κρατική ιδιοκτησία του 2017 αναφέρει ότι οι κρατικές επιχειρήσεις πρέπει να αναλύουν τους παγκόσμιους στόχους για τη βιωσιμότητα που περιέχει η Ατζέντα 2030, με σκοπό τον προσδιορισμό των στόχων επί των οποίων έχει αντίκτυπο κάθε επιχείρηση και αυτών στους οποίους συμβάλλει διά των δραστηριοτήτων της.

10 Η Ατζέντα 2030 ενθαρρύνει τις κυβερνήσεις να υποβάλλουν οικειοθελώς στον ΟΗΕ εθνικές εκθέσεις σχετικά με την πρόοδο που σημειώνει η χώρα τους ως προς την επίτευξη των ΣΒΑ. Οι εκθέσεις αυτές πρέπει να αναφέρονται στις επιδόσεις της χώρας όσον αφορά την υλοποίηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Έως τον Μάρτιο του 2019, τέτοια έκθεση είχαν υποβάλει 24 από τα 28 κράτη μέλη της ΕΕ[21]. Η υποβολή εκθέσεων στον ΟΗΕ μπορεί επίσης να πραγματοποιείται σε επίπεδο ΕΕ, το δε Συμβούλιο και Κοινοβούλιο έχουν ζητήσει από την Επιτροπή να εκπονήσει έκθεση και να την υποβάλει στα Ηνωμένα Έθνη[22] (***σημείο 56***).

11 Στο ***γράφημα 3*** παρέχεται γενική εικόνα των διαφορετικών επιπέδων αναφοράς για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Γράφημα 3 – Ποιος μπορεί να καταρτίζει εκθέσεις για τη βιωσιμότητα;

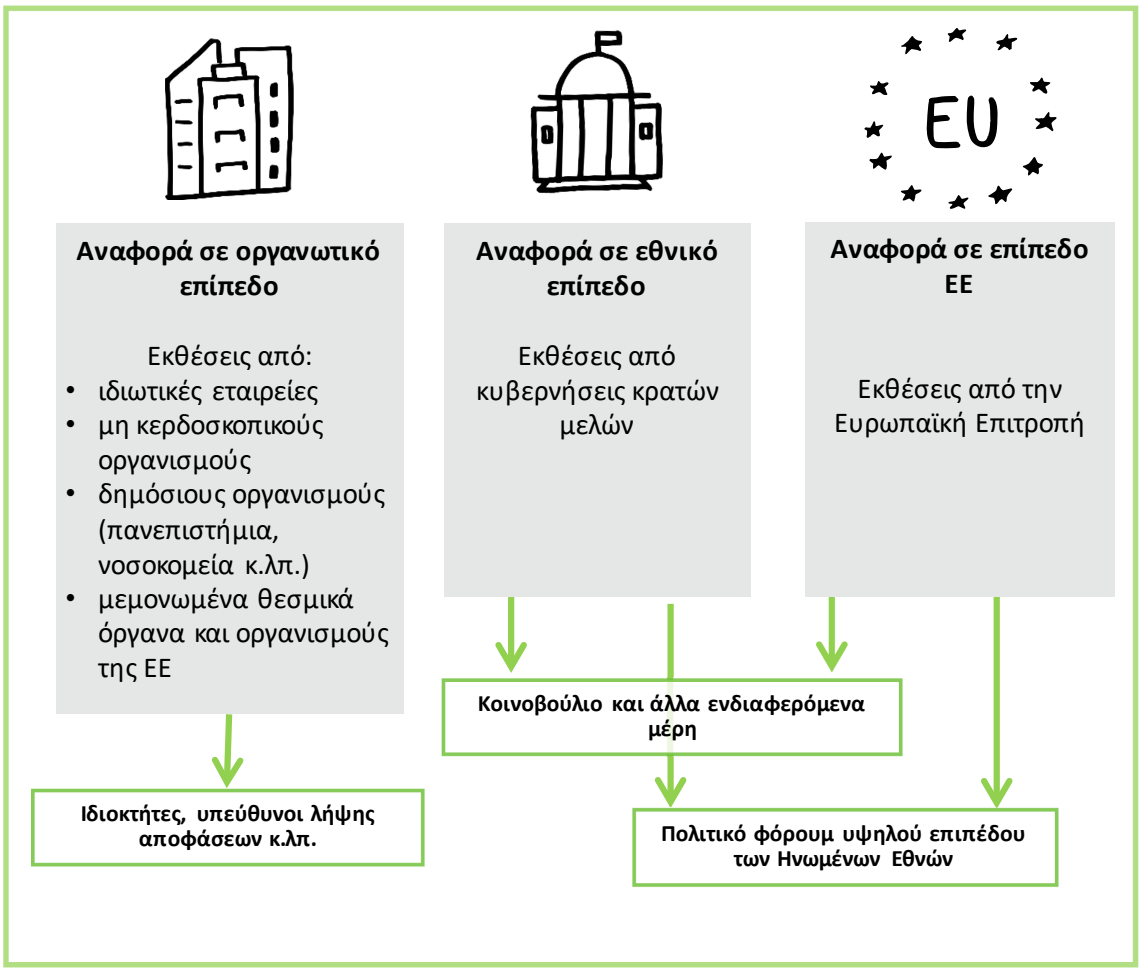

Πηγή: ΕΕΣ.

Λόγοι που υπαγορεύουν την αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα

12 Στον ιδιωτικό τομέα, οι εταιρείες προβαίνουν σε αναφορές στοιχείων για τη βιωσιμότητα, ανταποκρινόμενες σε μεγάλο βαθμό στις απαιτήσεις των επενδυτών, της κοινωνίας των πολιτών και των καταναλωτών. Οι χρηματοπιστωτικές αγορές και οι επενδυτές ασκούν διαρκώς μεγαλύτερη πίεση στις εταιρείες να γνωστοποιούν τους κινδύνους που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα. Και αυτό γιατί οι κίνδυνοι αυτοί θεωρούνται ολοένα και περισσότερο ως χρηματοοικονομικοί. Παραδείγματος χάριν, όταν οι εταιρείες γνωστοποιούν τους κινδύνους και τις ευκαιρίες που σχετίζονται με το κλίμα, οι επενδυτές μπορούν να εκτιμήσουν καλύτερα τις επενδύσεις και τα περιουσιακά τους στοιχεία και να λάβουν επιχειρηματικές αποφάσεις με αποδοτικότερο τρόπο[23].

13 Οι επιχειρήσεις και ο δημόσιος τομέας ενεργούν βάσει διαφορετικών κινήτρων: ενώ ο τελικός στόχος των επιχειρήσεων είναι η εξασφάλιση κέρδους, ο δημόσιος τομέας εστιάζει στην παροχή δημόσιων αγαθών. Ωστόσο, δεδομένου ότι η ικανοποίηση των ενδιαφερόμενων μερών είναι καθοριστικής σημασίας και για τους δύο, τα κίνητρα και τα οφέλη από την αναφορά στοιχείων μπορεί να είναι παρόμοια τόσο στον ιδιωτικό όσο και τον δημόσιο τομέα. Στο ***γράφημα 4*** απεικονίζονται τα διαφορετικά κίνητρα που συνδέονται με τους δύο λόγους για την αναφορά στοιχείων, η οποία αποτελεί: 1) εργαλείο διαχείρισης και 2) εργαλείο λογοδοσίας ενός οργανισμού ή της διοίκησής του.

14 Συνολικά, η αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα στον δημόσιο τομέα παρέχει το πλαίσιο για τον συσχετισμό των οικονομικών επιδόσεων ενός οργανισμού με την από μέρους του χρήση σημαντικών πόρων και σχέσεων εκ των οποίων εξαρτάται, αφενός, και με τον αντίκτυπό του σε αυτούς τους πόρους και σχέσεις, αφετέρου[24]. Η απαίτηση αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις βασικές επιδόσεις ενός δημόσιου οργανισμού μπορεί να ενισχύσει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία και να αποτελέσει ένα είδος καθοδήγησης ως προς τη διακυβέρνηση και τη δεοντολογική συμπεριφορά[25].

Γράφημα 4 – Εσωτερικά και εξωτερικά κίνητρα για την αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα

Αναφορά ως εργαλείο διαχείρισης *Εσωτερικά κίνητρα*	**Αναφορά ως εργαλείο λογοδοσίας** *Εξωτερικά κίνητρα*
• Βελτίωση της διαχείρισης κινδύνων • Εξοικονόμηση πόρων και χρημάτων • Καλύτερες πληροφορίες για τη λήψη αποφάσεων • Βελτίωση της ικανοποίησης του προσωπικού	• Βελτίωση της επικοινωνίας με τα ενδιαφερόμενα μέρη • Βελτίωση της λογοδοσίας και της διαφάνειας • Δημιουργία θετικής και αξιόπιστης εικόνας • Οικοδόμηση εμπιστοσύνης

Πηγή: ΕΕΣ.

Τι πρέπει να περιλαμβάνουν και πού πρέπει να δημοσιεύονται οι εκθέσεις για τη βιωσιμότητα

15 Η βασική ιδέα που καθορίζει τι πρέπει να αναφέρεται είναι η «σημαντικότητα». Μόνο τα «σημαντικά» ή σπουδαία στοιχεία πρέπει να δημοσιεύονται – ως εκ τούτου, οι παρεχόμενες πληροφορίες μπορεί να διαφέρουν σημαντικά μεταξύ οργανισμών, ανάλογα με το πώς αυτοί αξιολογούν τη σημασία τους. Σε αντίθεση με τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση, όπου η σημαντικότητα ορίζεται με χρηματοοικονομικούς όρους, στην αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα ο ορισμός της σημαντικότητας είναι περισσότερο περίπλοκος, ενίοτε δε και λιγότερο συγκεκριμένος (***πλαίσιο 4***).

Πλαίσιο 4

Διαφορετικοί ορισμοί της σημαντικότητας στο πλαίσιο της χρηματοοικονομικής και της μη χρηματοοικονομικής πληροφόρησης

Όσον αφορά τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση, η ΕΕ ορίζει ως εξής τι σημαίνει «σημαντικός /ή /ό»: «προκειμένου για πληροφορίες, όταν η παράλειψη ή η ανακριβής παράθεσή τους θα μπορούσε ευλόγως να επηρεάσει τις αποφάσεις που λαμβάνουν οι χρήστες βάσει των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης. Η βαρύτης κάθε στοιχείου εκτιμάται στο πλαίσιο άλλων παρόμοιων στοιχείων[26].

Για τη μη χρηματοοικονομική πληροφόρηση, σημαντικές πληροφορίες είναι όσες γνωστοποιούνται στον βαθμό που απαιτείται για την κατανόηση της εξέλιξης της επιχείρησης, των επιδόσεων ή της θέσης της και του αντικτύπου της δραστηριότητάς της[27].

Σύμφωνα με την GRI, οι εκθέσεις βιωσιμότητας πρέπει να καλύπτουν πτυχές που αντικατοπτρίζουν τις σημαντικές οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις του οργανισμού ή που επηρεάζουν ουσιαστικά την αξιολόγηση και τις αποφάσεις των ενδιαφερομένων[28] – αυτό σημαίνει ότι η βαρύτητα ενός οργανισμού πρέπει επίσης να αξιολογείται βάσει όσων θεωρούν σημαντικά τα ενδιαφερόμενα μέρη για τον συγκεκριμένο οργανισμό (π.χ. άποψη των επενδυτών).

16 Το ***πλαίσιο 5*** παρουσιάζει τι μπορεί να σημαίνει στην πράξη η μη χρηματοοικονομική πληροφόρηση.

Πλαίσιο 5

Αναφορά μη χρηματοοικονομικών στοιχείων από τράπεζα και από ζυθοποιία

Μια τράπεζα μπορεί να θεωρεί ότι η κατανάλωση νερού στα γραφεία και τα υποκαταστήματά της δεν αποτελεί σημαντικό ζήτημα, άξιο να συμπεριληφθεί στην έκθεση διαχείρισής της. Αντιθέτως, μπορεί να θεωρεί σημαντικές ως πληροφορίες τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις των έργων που χρηματοδοτεί και τον ρόλο της στη στήριξη της πραγματικής οικονομίας μιας πόλης, μιας περιφέρειας ή μιας χώρας[29].

Αντιθέτως, μια ζυθοποιία μπορεί να θεωρεί ότι η κατανάλωση νερού για την παραγωγή μπύρας αποτελεί σημαντικό ζήτημα και να συμπεριλαμβάνει σχετικά στοιχεία στην έκθεση διαχείρισης. Μπορεί επίσης να γνωστοποιεί τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις δραστηριότητές της, λόγω της πιθανής λειψυδρίας σε διάφορους τόπους παραγωγής.

17 Προκειμένου να αποσαφηνιστεί τι είναι σημαντικό και ποιες οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές πτυχές ενδέχεται να έχουν κάποια συνάφεια, αρκετοί οργανισμοί έχουν αναπτύξει κατευθυντήριες γραμμές (ή εθελοντικά πρότυπα) για την αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα στον ιδιωτικό τομέα: παραδείγματος χάριν η Παγκόσμια Πρωτοβουλία για τους Απολογισμούς (GRI), το Διεθνές Συμβούλιο για τους Ενοποιημένους Απολογισμούς (IIRC) και ο Οργανισμός Λογιστικών Προτύπων για τη Βιωσιμότητα (SASB). Εξ αυτών το ευρύτερα χρησιμοποιούμενο πρότυπο είναι αυτό που έχει αναπτύξει η GRI. Το 2019, αρκετοί από αυτούς τους οργανισμούς συμμετείχαν στην πλατφόρμα «Corporate Reporting Dialogue»[30] με σκοπό την καλύτερη εναρμόνιση των διαφόρων πλαισίων που διευκολύνουν την εκπόνηση εκθέσεων και τη βελτίωση των πληροφοριακών στοιχείων που περιέχονται σε αυτές, προς όφελος των βασικών ενδιαφερομένων, και ιδιαίτερα των επενδυτών[31].

18 Η οδηγία 2014/95 της ΕΕ για τη μη χρηματοοικονομική πληροφόρηση και οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής επιτρέπουν τη χρήση όλων αυτών των υφιστάμενων πλαισίων[32]. Ως ελάχιστη προϋπόθεση, οι αναφορές πρέπει να περιέχουν στοιχεία σχετικά με «περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εργασιακά θέματα, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την καταπολέμηση της διαφθοράς και θέματα σχετικά με τη δωροδοκία»[33]. Για μια υποομάδα οντοτήτων, είναι υποχρεωτική η αναφορά στοιχείων σχετικά με την πολυμορφία (παραδείγματος χάριν, στοιχεία με γνώμονα το φύλο).

19 Στόχος της οδηγίας ήταν εξ αρχής να καλύψει τόσο τον αντίκτυπο των εταιρειών στη βιωσιμότητα όσο και, αντίστροφα, τον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις επηρεάζονται από τις προκλήσεις που θέτει η βιωσιμότητα. Ωστόσο, η έρευνα καταδεικνύει ότι τα στοιχεία που αναφέρουν οι οργανισμοί τείνουν να επικεντρώνονται στο πρώτο σκέλος, δηλαδή σε ζητήματα όπως ο περιβαλλοντικός τους αντίκτυπος. Είναι λιγότερα τα στοιχεία που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις επηρεάζονται από τους κινδύνους βιωσιμότητας και τον τρόπο με τον οποίο ενσωματώνουν αυτούς τους κινδύνους στο επιχειρηματικό τους μοντέλο[34].

20 Σύμφωνα με την Επιτροπή, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά κενά και απαιτείται επειγόντως περαιτέρω βελτίωση της ποσότητας, της ποιότητας και της συγκρισιμότητας των γνωστοποιούμενων στοιχείων προς ικανοποίηση των αναγκών των επενδυτών και των λοιπών ενδιαφερομένων[35]. Ακολουθώντας τις διεθνείς εξελίξεις[36], την άνοιξη του 2019, η Επιτροπή διεξήγαγε δημόσια διαβούλευση για την επικαιροποίηση των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας, ώστε να παρασχεθεί περισσότερη καθοδήγηση όσον αφορά τις γνωστοποιήσεις σχετικά με το κλίμα[37]. Προτάθηκε επίσης ειδική νομοθεσία όσον αφορά τον χρηματοπιστωτικό τομέα, όπου η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι θεσμικοί επενδυτές, οι διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων και οι οικονομικοί σύμβουλοι εξακολουθούν να μην εξετάζουν με συνέπεια τους παράγοντες και τους κινδύνους βιωσιμότητας κατά την επενδυτική διαδικασία[38].

21 Οι οργανισμοί μπορούν να δημοσιεύουν πληροφορίες υπό μορφή αυτοτελούς έκθεσης ή στο πλαίσιο των χρηματοοικονομικών ή ετήσιων εκθέσεών τους, ή να τις παρουσιάζουν με άλλο τρόπο. Παραδείγματος χάριν, η οδηγία της ΕΕ αφήνει ανοικτές τις επιλογές αυτές και μόνο ένας μικρός αριθμός κρατών μελών[39] αποφάσισε να απαιτήσει τη δημοσίευση σε ενοποιημένη μορφή[40]. Όσον αφορά τη λογοδοσία και τη διαφάνεια έναντι των ενδιαφερομένων, αρκετές επαγγελματικές οργανώσεις συστήνουν οι οργανισμοί να δημοσιεύουν τις πληροφορίες σε ετήσιες χρηματοοικονομικές εκθέσεις ή σε ετήσιες εκθέσεις διαχείρισης με στόχο τη βελτίωση των ανωτέρω αξιών[41]. Στην περίπτωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έχουμε εισηγηθεί στο παρελθόν αυτή να καταρτίζει ενιαία έκθεση ή σειρά εκθέσεων λογοδοσίας, όπου θα περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, έκθεση σχετικά με τις μη οικονομικές επιδόσεις, πληροφορίες για τις δραστηριότητες και μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες καταστάσεις δημοσιονομικής βιωσιμότητας[42].

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης της επισκόπησης

22 Στην παρούσα επισκόπηση παρουσιάζεται γενικά ο τρόπος με τον οποίο η ΕΕ, τα θεσμικά της όργανα και οι οργανισμοί της αναφέρουν στοιχεία σχετικά για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Γίνεται απολογισμός της κατάστασης όσον αφορά την αναφορά στοιχείων σχετικά με την επίτευξη των ΣΒΑ σε επίπεδο ΕΕ, αλλά και την αναφορά στοιχείων σχετικά με τη βιωσιμότητα από τα επιμέρους θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ.

23 Τέσσερις είναι κυρίως οι λόγοι για αυτή την επισκόπηση:

- Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν ζητήσει από την Επιτροπή να υποβάλει έκθεση στα Ηνωμένα Έθνη έως το 2019 σχετικά με την εσωτερική και εξωτερική υλοποίηση της Ατζέντας 2030 από την ΕΕ[43]. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει επίσης ζητήσει την ετήσια αναφορά προόδου ως προς την επίτευξη των ΣΒΑ[44].

- Το 2018 ήταν το πρώτο έτος κατά το οποίο μεγάλες οντότητες δημόσιου συμφέροντος υποχρεώθηκαν, βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ, να αναφέρουν στοιχεία σχετικά με τη βιωσιμότητα[45]. Βάσει της προσέγγισης ότι η ΕΕ πρέπει να αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση, θελήσαμε να εξετάσουμε τι είχαν πράξει τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ στον τομέα αυτό.

- Καθώς το 2030 δεν απέχει πολύ, «τα κράτη μέλη, οι επιχειρήσεις και η κοινωνία των πολιτών της ΕΕ αναγνωρίζουν ευρέως ότι είναι απαραίτητη η ανάληψη περισσότερων δεσμεύσεων» για την επίτευξη των ΣΒΑ[46]. Η αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα μπορεί να συμβάλει στη μετατροπή της δέσμευσης αυτής σε δράση.

- Η αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα αποτελεί έναν από τους επιμέρους στόχους των ΣΒΑ, με την ενθάρρυνση των εταιρειών, ιδίως των μεγάλων και υπερεθνικών, να υιοθετήσουν βιώσιμες πρακτικές και να ενσωματώσουν πληροφορίες σχετικά με τη βιωσιμότητα στον κύκλο υποβολής στοιχείων τους.

24 Στην παρούσα επισκόπηση αναδεικνύουμε τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την αναφορά ουσιαστικών στοιχείων για τη βιωσιμότητα και παρουσιάζουμε την κατάσταση που επικρατεί στους φορείς της ΕΕ όσον αφορά την αναφορά αυτή. Αξιολογούμε τον ρόλο των ελεγκτικών αρχών στον τομέα αυτό και εξετάζουμε τις προκλήσεις που συνεπάγεται η περαιτέρω προαγωγή της αναφοράς αυτής.

25 Η παρούσα επισκόπηση δεν αποτελεί έλεγχο. Πρόκειται για επισκόπηση που βασίζεται κατά κύριο λόγο σε δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες. Χρησιμοποιεί εργασίες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ετήσιων και ορισμένων ειδικών εκθέσεώς μας. Επίσης, πραγματοποιήσαμε συνεντεύξεις και έρευνα. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη μεθοδολογία μας παρέχονται στο ***παράρτημα II***.

Προϋποθέσεις για την αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα

26 Μια αναφορά περί βιωσιμότητας αποτελεί προϊόν διεργασίας. Στην παρούσα ενότητα περιγράφονται οι προϋποθέσεις για την αναφορά ουσιαστικών στοιχείων για τη βιωσιμότητα βάσει των υφιστάμενων κατευθυντήριων γραμμών και πλαισίων. Εστιάζουμε κυρίως σε τρεις βασικές προϋποθέσεις:

- στη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών,
- στην ανάπτυξη στρατηγικής,
- στην ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στη διαδικασία του προϋπολογισμού βάσει τιμών-στόχου που μετρώνται με δείκτες.

Συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών

27 Η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών έχει καθοριστική σημασία καθ' όλη τη διεργασία της αναφοράς στοιχείων. Η Επιτροπή έχει αναγνωρίσει τη σημασία των απόψεων των πολιτών και άλλων ενδιαφερομένων για τη χάραξη των πολιτικών της ΕΕ[47]. Εκτός από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, τα δύο όργανα στα οποία λογοδοτεί η Επιτροπή, ενδιαφερόμενα μέρη για τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ στο πλαίσιο της αναφοράς στοιχείων για τη βιωσιμότητα αποτελούν επίσης οι πολίτες της ΕΕ, οι φορολογούμενοι, οι επιχειρήσεις και η κοινωνία των πολιτών (***γράφημα 5***).

Γράφημα 5 – Ενδιαφερόμενα μέρη στο πλαίσιο της αναφοράς στοιχείων για τη βιωσιμότητα

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του προτύπου GRI 101.

28 Η δημιουργία από την Επιτροπή της πολυσυλλεκτικής πλατφόρμας για τους ΣΒΑ με στόχο την υποστήριξη και την παροχή συμβουλών στην ίδια και σε όλους τους εμπλεκομένους στην υλοποίηση των ΣΒΑ σε επίπεδο ΕΕ αποτελεί πρόσφατο παράδειγμα συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών[48]. Στην πλατφόρμα συμμετέχουν 30 εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών και του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα[49].

Ανάπτυξη στρατηγικής

29 Για να είναι ουσιαστικά τα αναφερόμενα στοιχεία, η αναφορά πρέπει να εντάσσεται στους στρατηγικούς στόχους ενός οργανισμού, αλλά και σε ολόκληρο τον πολιτικό/επιχειρηματικό του κύκλο. Με αυτόν τον τρόπο, η βιωσιμότητα καθίσταται αναπόσπαστο μέρος του πλαισίου διαχείρισης των επιδόσεών του (***γράφημα 6***)[50]. Μεταξύ των διαφόρων σταδίων υπάρχει ανταλλαγή πληροφοριών, οι οποίες αξιοποιούνται καθ' όλη τη σχετική διεργασία.

Γράφημα 6 – Κύρια στάδια της ενσωμάτωσης της βιωσιμότητας στα πλαίσια των επιδόσεων

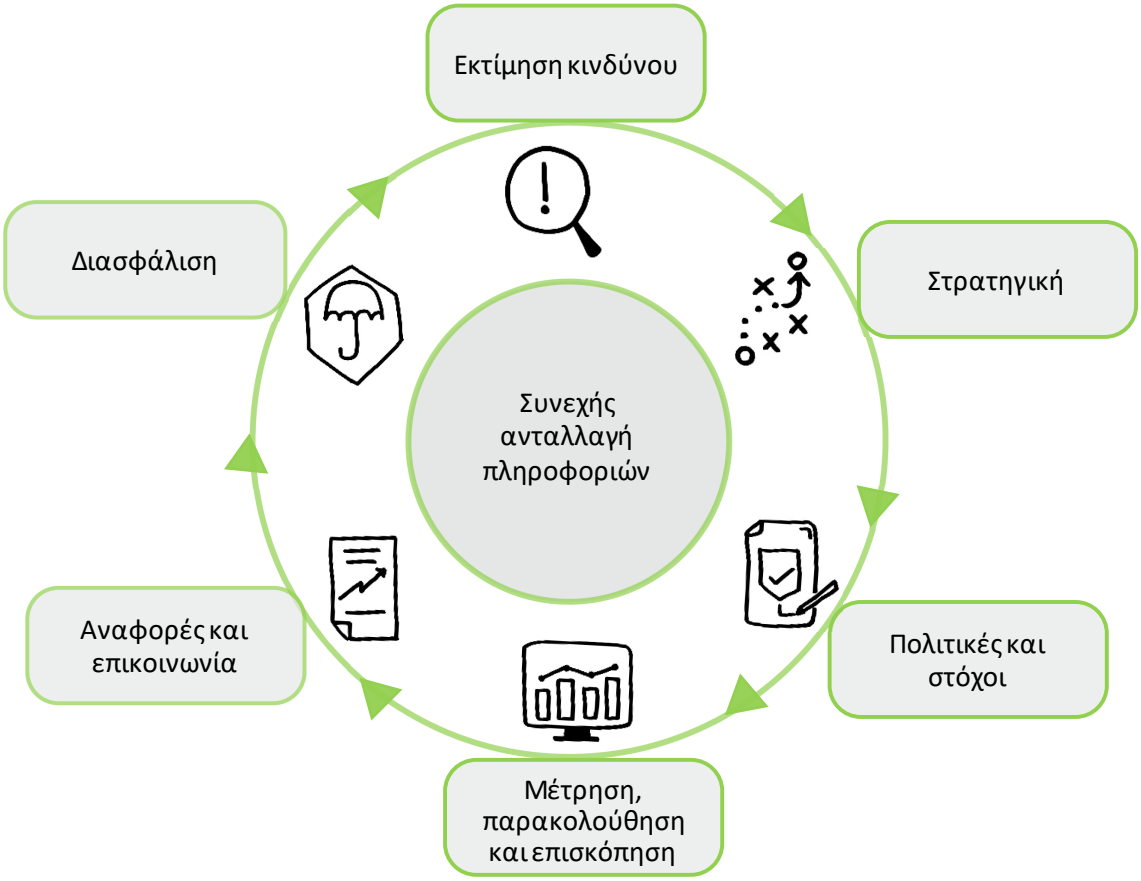

Πηγή: ΕΕΣ.

30 Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ και το Κοινό Κέντρο Ερευνών της ΕΕ, λόγω των πολλών συνεργιών και της συμπληρωματικότητας -αλλά και των δυνητικών συμβιβασμών- μεταξύ των ΣΒΑ[51], είναι αναγκαία η εφαρμογή συστηματικής προσέγγισης που να επιτρέπει τη διασφάλιση της συνάφειας των πολιτικών και τον εντοπισμό, την κατανόηση και τη διαχείριση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των στενά διασυνδεδεμένων ΣΒΑ. Εξετάσαμε κατά πόσον η ΕΕ, και συγκεκριμένα η Επιτροπή, διαθέτει στρατηγικές με γενικούς στόχους και επιμέρους τιμές-στόχο βάσει για τους οποίους πρέπει να γίνεται αναφορά.

31 Μετά την έγκριση της Ατζέντας 2030 το 2015, η Επιτροπή δημοσίευσε ανακοίνωση στην οποία ανέφερε ότι οι ΣΒΑ περιλαμβάνονταν ήδη στη δράση της ΕΕ και στη συνολική στρατηγική της (στρατηγική «Ευρώπη 2020» και 10 προτεραιότητες της Επιτροπής Juncker)[52]. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν θεώρησε απαραίτητο να προβεί σε τυχόν αλλαγές του στρατηγικού πλαισίου. Ως αποτέλεσμα αυτού, οι υφιστάμενες τιμές-στόχος, με εξαίρεση ορισμένες που σχετίζονται με την ενέργεια και το κλίμα[53], καθορίζονται και παρακολουθούνται έως το 2020 και όχι έως το 2030[54].

32 Σύμφωνα με την Επιτροπή, ένας λόγος για την υιοθέτηση της προσέγγισης αυτής ήταν ότι, όταν η Ατζέντα 2030 δημοσιεύθηκε το 2015, το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 ήταν ήδη σε εξέλιξη (***γράφημα 7***).

Γράφημα 7 – Χρονογραμμή των βασικών στρατηγικών της ΕΕ και της Ατζέντας 2030

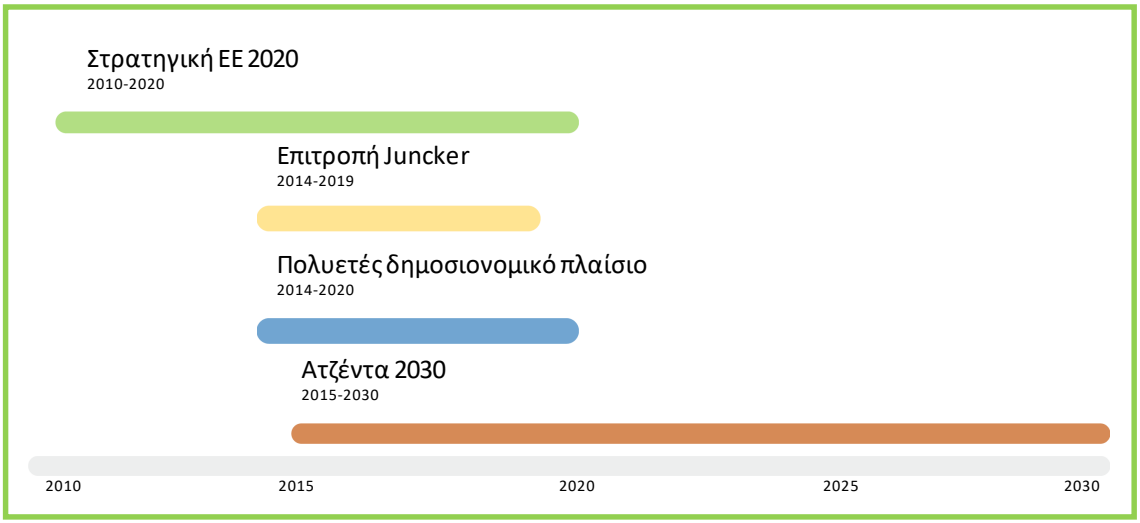

Πηγή: ΕΕΣ.

33 Σε αρκετές παλαιότερες εκθέσεις μας έχουμε αναγνωρίσει τις πολιτικές δυσκολίες των καταστάσεων αυτών και έχουμε σχολιάσει την αλληλεπικάλυψη και την έλλειψη συγχρονισμού των στρατηγικών πλαισίων και των χρονικών περιόδων που καλύπτει μια εντολή[55]. Ωστόσο, όταν εκπονούνταν το ΠΔΠ 2021-2027 το 2018, δεν υπήρχε ακόμη συνολική στρατηγική της ΕΕ πέραν του 2020. Έχουμε επισημάνει στο παρελθόν ότι οι προτάσεις για το ΠΔΠ 2021-2027 δημοσιεύθηκαν χωρίς να υποστηρίζονται από κοινή ενωσιακή στρατηγική ή σύνολο τιμών-στόχου της ΕΕ[56].

34 Η Επιτροπή μας ενημέρωσε ότι, κατά τη γνώμη της, οι πολιτικοί στόχοι που συμφωνήθηκαν στη δήλωση της Μπρατισλάβα του 2016 και στη διακήρυξη της Ρώμης του 2017[57] ήταν επαρκείς για τον σχεδιασμό του ΠΔΠ της περιόδου 2021-2027. Ορισμένες προτάσεις του ΠΔΠ κάνουν ρητή αναφορά στη συμβολή στους ΣΒΑ ως έναν από τους στόχους του εκάστοτε του μέσου (παραδείγματος χάριν, του «Ορίζων Ευρώπη»).

35 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο[58], το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο[59] και το Συμβούλιο της ΕΕ[60] έχουν κατ' επανάληψη ζητήσει την εφαρμογή στρατηγικής για την Ατζέντα 2030. Το 2017, τόσο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και το Συμβούλιο κάλεσαν την Επιτροπή να υποβάλει μια συνολική στρατηγική για την υλοποίηση των ΣΒΑ[61]. Σύμφωνα με το Συμβούλιο, μια τέτοια στρατηγική θα έπρεπε να έχει τεθεί σε

εφαρμογή έως τα μέσα του 2018, ώστε να αποτελέσει οδηγό για όλες τις πολιτικές και προγράμματα της ΕΕ, περιλαμβανομένων και των ενδιάμεσων και μακροπρόθεσμων τιμών-στόχου, και να καθορίσει το ευρωπαϊκό όραμα για μια βιώσιμη Ευρώπη πέρα από την Ατζέντα 2030. Το 2018, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έκρινε ότι το έγγραφο προβληματισμού της Επιτροπής θα πρέπει να ανοίγει τον δρόμο για μια συνολική στρατηγική υλοποίησης το 2019[62].

36 Τον Ιανουάριο του 2019, η Επιτροπή δημοσίευσε «έγγραφο προβληματισμού» για τη βιώσιμη ανάπτυξη[63], το οποίο αρχικά προβλεπόταν να δημοσιευθεί νωρίτερα. Το έγγραφο περιλαμβάνει τρία μελλοντικά σενάρια που θα λειτουργήσουν ως έμπνευση για τις εργασίες της επόμενης Επιτροπής και θα έχουν ως στόχο την υποστήριξη της μετάβασης προς μια βιώσιμη Ευρώπη έως το 2030:

1) μια συνολική στρατηγική της ΕΕ για τους ΣΒΑ που θα αποτελεί οδηγό για όλες τις δράσεις της ΕΕ και των κρατών μελών της·

2) συνέχιση της ενσωμάτωσης των ΣΒΑ σε όλες τις συναφείς πολιτικές της ΕΕ από την Επιτροπή, χωρίς ωστόσο να επιβάλλεται στα κράτη μέλη να αναλάβουν κάποια δράση·

3) προτεραιότητα στην εξωτερική δράση με παράλληλη εδραίωση της τρέχουσας φιλοδοξίας για τη βιωσιμότητα σε επίπεδο ΕΕ.

37 Στο έγγραφο προβληματισμού περιέχονται σχετική ανάλυση και δεδομένα. Περιγράφονται επίσης επιλεκτικά ορισμένες πρωτοβουλίες πολιτικής της Επιτροπής που σχετίζονται με τους ΣΒΑ και παρουσιάζονται τομείς πολιτικής σημαντικοί για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Πρόκειται για βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Ωστόσο, παρουσιάζει περισσότερο τις εξελίξεις στην ΕΕ και λιγότερο τις επιπτώσεις της πολιτικής της ΕΕ ή/και της συνεισφοράς του προϋπολογισμού της ΕΕ στην υλοποίηση των ΣΒΑ.

38 Το έγγραφο προβληματισμού αναδεικνύει ορισμένους τομείς στους οποίους, σύμφωνα με την Επιτροπή, θα πρέπει να γίνουν περισσότερα. Ωστόσο, δεν περιλαμβάνεται ανάλυση των ελλείψεων, η οποία να προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο οι ΣΒΑ μπορούν να ενταχθούν σε υφιστάμενες προτεραιότητες, ούτε αξιολογείται τι πρέπει ακόμη να γίνει όσον αφορά την πολιτική και τη νομοθεσία της ΕΕ[64]. Το Συμβούλιο είχε ζητήσει μια τέτοια ανάλυση το 2017 και το Κοινοβούλιο, μετά τη δημοσίευση του εγγράφου προβληματισμού το 2019, επανέλαβε το αίτημα αυτό[65].

Ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στις διάφορες πολιτικές

39 Η **ενσωμάτωση** των ζητημάτων της βιωσιμότητας στις βασικές διεργασίες του προϋπολογισμού, στους επιχειρησιακούς στόχους ή στις πολιτικές αποτελεί μια ακόμη προϋπόθεση της αναφοράς στοιχείων για τη βιωσιμότητα.

40 Το 2016, η Επιτροπή δήλωνε ότι θα ενσωματώσει τους ΣΒΑ σε πολιτικές και πρωτοβουλίες της ΕΕ, καθιστώντας τη βιώσιμη ανάπτυξη ουσιαστική κατευθυντήρια αρχή για όλες τις πολιτικές της[66]. Ενημερώνοντας σχετικά με το αν και με ποιο τρόπο έγινε η ενσωμάτωση αυτή, η Επιτροπή άρχισε να παρέχει ορισμένες πληροφορίες. Από το 2017, οι προγραμματικές δηλώσεις περιλαμβάνουν γενικές περιγραφές (χωρίς να αποδίδονται οικονομικές τιμές) του τρόπου με τον οποίο το εκάστοτε πρόγραμμα συμβάλλει στους ΣΒΑ. Το 2018, η Επιτροπή κατάρτισε διάγραμμα που απεικονίζει επιλεκτικά ορισμένα προγράμματα δαπανών σε σχέση με τους ΣΒΑ και υπογράμμισε τις πλέον πρόσφατες πρωτοβουλίες. Η Επιτροπή εκτιμά ότι σχεδόν κάθε πρόγραμμα συμβάλλει σε έναν ή περισσότερους ΣΒΑ[67]. Ωστόσο, τονίζει ότι η παροχή αυτών των πληροφοριών γίνεται για λόγους επικοινωνίας (και όχι εν είδει αναφοράς στοιχείων). Εκτός από τον τομέα των εξωτερικών δράσεων της ΕΕ, δεν υπάρχει συστηματικό πλαίσιο ανάλυσης ή υποβολής εκθέσεων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα επιμέρους προγράμματα ή τμήματα του προϋπολογισμού συμβάλλουν στην υλοποίηση των ΣΒΑ.

41 Η ευρωπαϊκή ομάδα προβληματισμού θεώρησε ότι η χαρτογράφηση των ζητημάτων της βιωσιμότητας από την Επιτροπή ήταν μεν χρήσιμη για τους σκοπούς της επικοινωνίας, αλλά ότι δεν την βοήθησε να καταστήσει τη βιωσιμότητα προτεραιότητα στο πλαίσιο της χρηματοδότησης που παρέχει η ΕΕ στους διάφορους τομείς πολιτικής της[68]. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζήτησε επίσης από την Επιτροπή να βελτιώσει «την ενσωμάτωση της βιώσιμης ανάπτυξης σε όλους τους μηχανισμούς χρηματοδότησης και τις γραμμές του προϋπολογισμού» και «να ενισχύσει τη λογοδοσία για την επίτευξη συλλογικών αποτελεσμάτων μέσω του ΠΔΠ»[69].

42 Η ενσωμάτωση διατομεακών ζητημάτων (όπως η κλιματική αλλαγή ή η ισότητα των φύλων) σε ολόκληρο τον προϋπολογισμό δεν είναι εύκολη υπόθεση. Στην έκθεσή μας του 2016 για την ενσωμάτωση της διάστασης του κλίματος[70] επισημαίναμε ότι η ενσωμάτωση ακόμη και ενός μόνο ΣΒΑ (μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή σε αυτή) στον προϋπολογισμό της ΕΕ δημιουργεί διάφορα προβλήματα. Επισημάναμε την ανάγκη για ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο υποβολής εκθέσεων, με δείκτες παρακολούθησης των πραγματικών δαπανών για τη δράση για το κλίμα και των συναφών αποτελεσμάτων. Οι δείκτες αυτοί θα μπορούσαν να αποδειχθούν

χρήσιμοι για τη μέτρηση της προόδου προς την επίτευξη του ΣΒΑ που αφορά τη δράση για το κλίμα.

43 Εκτός από τη χρήση τους στην κατάρτιση των προϋπολογισμών, οι ΣΒΑ μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση των δεικτών, της αξιολόγησης του προϋπολογισμού ή της παρακολούθησης των δαπανών (***γράφημα 8***). Ορισμένα κράτη μέλη έχουν αρχίσει να ενσωματώνουν την Ατζέντα 2030 στις δημοσιονομικές τους διεργασίες. Επί του παρόντος, η ανάπτυξη προϋπολογισμών βάσει των ΣΒΑ είναι συνηθέστερη από τη χρήση των ΣΒΑ ως εργαλείου διαχείρισης των επιδόσεων με σκοπό την κατανομή των πόρων και τη διαπραγμάτευση.

Γράφημα 8 – Πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι ΣΒΑ στη διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού

Πηγή: ΕΕΣ βάσει του έργου των Elisabeth Hege και Laura Brimont, *Integrating SDGs into national budgetary processes*, Institut du développement durable et des relations internationales, μελέτη αριθ. 05/18 Ιουλίου 2018.

Αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ

44 Η ΕΕ έχει αυτοδεσμευθεί για τους ΣΒΑ και τη βιωσιμότητα, επομένως η υλοποίηση των ΣΒΑ και η βιωσιμότητα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των επιδόσεων της ΕΕ και των θεσμικών της οργάνων. Ως εκ τούτου, θα ανέμενε κανείς η αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αναφοράς στοιχείων για τις επιδόσεις. Επί του παρόντος, η Επιτροπή ή τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ δεν έχουν ειδική νομική υποχρέωση να εκπονούν εκθέσεις βιωσιμότητας.

45 Στην παρούσα ενότητα, αναλύουμε τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή και τα άλλα θεσμικά όργανα και οργανισμοί της ΕΕ αναφέρουν στοιχεία σχετικά με διάφορα ζητήματα βιωσιμότητας. Εξετάζουμε αν τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη βιωσιμότητα στο πλαίσιο αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις, είτε σε αυτοτελή έκθεση για τη βιωσιμότητα είτε με οιαδήποτε άλλη μορφή.

46 Στη συνέχεια, εστιάζουμε στα εξής θέματα:

i) στην αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα ως μέρος του πλαισίου αναφοράς της Επιτροπής,

ii) στις εκθέσεις της Eurostat, και

iii) στην έκθεση για τη βιωσιμότητα που εκπονούν ένα θεσμικό όργανο και ένας οργανισμός της ΕΕ και σε άλλες συναφείς δραστηριότητες.

Αναφορά στοιχείων για τις επιδόσεις από την Επιτροπή

47 Η **αναφορά στοιχείων για τις επιδόσεις** είναι η συστηματική συλλογή δεδομένων και η παρουσίαση πληροφοριών σχετικά με την υλοποίηση δημόσιων πολιτικών, περιλαμβανομένων των μέσων εκτέλεσης δαπανών (όπως οι επιχορηγήσεις), αλλά και μέσων που δεν αφορούν την εκτέλεση των δαπανών (όπως μια ρύθμιση). Στόχος της είναι η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των πολιτικών, μέσα από τη σύγκριση των επιτυγχανόμενων αποτελεσμάτων με τους καθορισθέντες στόχους και το πραγματικό κόστος (τόσο το

οικονομικό όσο και μη οικονομικό κόστος, συμπεριλαμβανομένου του κόστους που βαρύνει τα ενδιαφερόμενα μέρη). Όπως συμβαίνει με κάθε αναφορά στοιχείων για τις επιδόσεις, οι εκθέσεις για τη βιωσιμότητα εξυπηρετούν δύο βασικούς σκοπούς αποτελώντας: 1) εργαλείο λογοδοσίας και 2) εργαλείο διαχείρισης.

48 Στόχος του πλαισίου της Επιτροπής για την αναφορά στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις είναι να μετρά τις επιδόσεις της χρησιμοποιώντας γενικούς στόχους, επιμέρους τιμές-στόχο και δείκτες. Τα αποτελέσματα παρατίθενται σε χωριστά έγγραφα (***γράφημα 9***). Αξιολογούμε τακτικά διάφορες πτυχές του πλαισίου επιδόσεων που παρουσιάζεται παρακάτω, περιλαμβανομένου του κατά πόσον οι πληροφορίες χρησιμοποιούνται από τη διοίκηση[71].

Γράφημα 9 – Το πλαίσιο της Επιτροπής για την αναφορά στοιχείων για της επιδόσεις

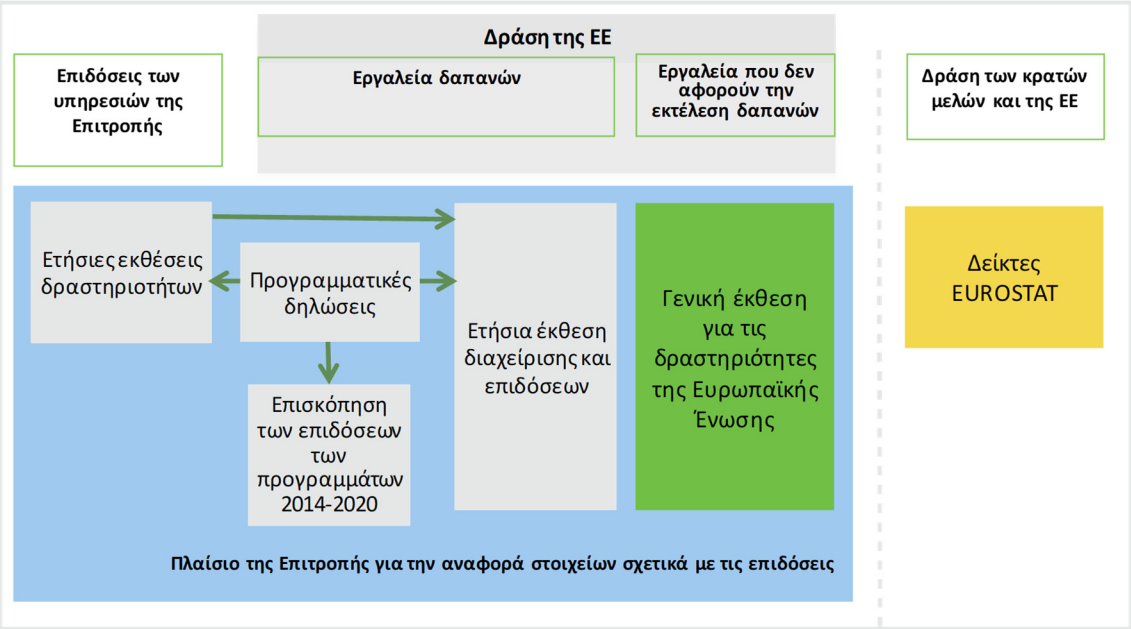

Πηγή: ΕΕΣ.

49 Η αναφορά στοιχείων για τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ περιλαμβάνει τα ακόλουθα βασικά έγγραφα:

1) **προγραμματικές δηλώσεις**, οι οποίες χαρτογραφούν τη σχέση μεταξύ των προγραμμάτων της ΕΕ και των ΣΒΑ·

2) **επισκόπηση των επιδόσεων των προγραμμάτων**, στην οποία παρουσιάζονται όλα τα προγράμματα δαπανών της ΕΕ κατά την περίοδο 2014-2020 και η οποία αναφέρεται στους ΣΒΑ στο πλαίσιο διαφόρων προγραμμάτων[72].

3) **ετήσια έκθεση διαχείρισης και απόδοσης** του προϋπολογισμού της ΕΕ, η οποία αναφέρει με ποιον τρόπο ο προϋπολογισμός της ΕΕ υποστηρίζει τις πολιτικές της προτεραιότητες· Η έκθεση κάνει λόγο για τους ΣΒΑ με γενικό ως επί το πλείστον τρόπο[73] και αναφέρεται σε αυτούς ως «ενσωματωμένους»· επισημαίνει επίσης ότι οι πληροφορίες που περιέχονται στις προγραμματικές δηλώσεις δεν συνιστούν την επίσημη αναφορά σχετικά με τη συνεισφορά του προϋπολογισμού της ΕΕ στην υλοποίηση των ΣΒΑ[74].

4) **γενική έκθεση για τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, η οποία παρουσιάζει, σε επίπεδο ΕΕ, τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί με τη δράση και τον προϋπολογισμό της ΕΕ· δεν αναφέρεται στη συμβολή του προϋπολογισμού ή των πολιτικών της ΕΕ στην υλοποίηση των ΣΒΑ.

50 Εκτός από αυτές τις τέσσερις εκθέσεις, κάθε γενική διεύθυνση της Επιτροπής, καθώς και οι έξι οργανισμοί που ελέγχονται απευθείας από αυτή (εκτελεστικοί οργανισμοί), αναφέρουν ετησίως στοιχεία σχετικά με τα επιτεύγματα, τις πρωτοβουλίες και τη χρήση των πόρων στις **ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων** τους. Οι περισσότερες από τις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων της Επιτροπής για το 2018 που εξετάσαμε παραπέμπουν στους ΣΒΑ κατά τρόπο γενικό. Οι γενικές διευθύνσεις που είναι αρμόδιες για τις εξωτερικές δράσεις της ΕΕ παρέχουν τις περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους ΣΒΑ, ενώ δεν εντοπίσαμε καμία αναφορά σε αυτούς στις εκθέσεις της Γενικής Διεύθυνσης Ενέργειας ή της Γενικής Διεύθυνσης Κινητικότητας και Μεταφορών[75].

51 Οι οργανισμοί που δεν ελέγχονται απευθείας από την Επιτροπή (αποκεντρωμένοι) δημοσιεύουν επίσης ετήσιες εκθέσεις, όμως η Επιτροπή δεν εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο σύνταξης των εν λόγω εκθέσεων, ούτε περιλαμβάνει τις περί επιδόσεων πληροφορίες των εν λόγω οργανισμών στην ετήσια έκθεση διαχείρισης και επιδόσεων που καταρτίζει. Ωστόσο, οι οργανισμοί έχουν δημιουργήσει ένα εθελοντικό δίκτυο (το δικτύου ανάπτυξης επιδόσεων), το οποίο έχει εκπονήσει κατάλογο δεικτών επιδόσεων. Ορισμένες από τις ετήσιες εκθέσεις των οργανισμών για το 2017 αναφέρονται γενικά στους ΣΒΑ, καμία όμως εξ αυτών δεν παρέχει συστηματικές πληροφορίες σχετικά με ζητήματα βιωσιμότητας, ούτε συνδέει τις επιδόσεις του εκάστοτε οργανισμού με τους ΣΒΑ.

52 Η Επιτροπή παρέχει πληροφορίες σχετικά με ζητήματα βιωσιμότητας στην περί επιδόσεων αναφορά της, αυτές όμως ούτε καταρτίζονται ούτε παρουσιάζονται κατά τρόπο συστηματικό. Ωστόσο, η Επιτροπή μετρά και υποβάλλει έκθεση σχετικά με τη συμβολή της στην υλοποίηση των ΣΒΑ στον τομέα της εξωτερικής δράσης. Παραδείγματος χάριν, τον Οκτώβριο του 2018, ενέκρινε ένα «αναθεωρημένο πλαίσιο

αποτελεσμάτων διεθνούς συνεργασίας και ανάπτυξης της ΕΕ»[76]. Το πλαίσιο αυτό ακολουθεί όσα συμβαίνουν σε χώρες όπως η Χιλή, η Δανία, η Γαλλία, η Ιταλία, οι Κάτω Χώρες, η Νορβηγία, η Πορτογαλία και η Δημοκρατία της Νότιας Κορέας, όπου ο διοργανικός συντονισμός των ΣΒΑ τελεί υπό την καθοδήγηση του εκάστοτε Υπουργείου Εξωτερικών[77].

53 Σύμφωνα με την Επιτροπή, το αναθεωρημένο αυτό πλαίσιο θα επιτρέπει την αναφορά στοιχείων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ[78] δράση συμβάλλει στην υλοποίηση των ΣΒΑ στις χώρες-εταίρους – τόσο υπό το τρέχον ΠΔΠ 2014-2020 όσο και υπό το επόμενο 2021-2027. Αναμένεται επίσης να χρησιμοποιηθεί για το πλαίσιο αναφοράς της Επιτροπής και για την υποβολή εκθέσεων από την ΕΕ και τα κράτη μέλη στον ΟΗΕ κάθε τέσσερα χρόνια (***σημείο 56***)[79]. Το έγγραφο επισημαίνει ότι ένα τέτοιο πλαίσιο αποτελεσμάτων μπορεί να συμβάλει στην αποτελεσματική εφαρμογή, τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και τη συνεπή κοινοποίηση στοιχείων για τη συμβολή της ΕΕ στην πρόοδο ως προς την επίτευξη των ΣΒΑ στις χώρες-εταίρους[80].

Έκθεση της Eurostat για την πρόοδο όσον αφορά τους ΣΒΑ στο πλαίσιο της ΕΕ

54 Από το 2017, η Eurostat καταρτίζει ετήσιες εκθέσεις στις οποίες περιγράφει την «πρόοδο όσον αφορά τους ΣΒΑ στο πλαίσιο της ΕΕ»[81]. Σκοπός της έκθεσης είναι να παρέχει μια ποσοτική εκτίμηση της προόδου της ΕΕ ως προς την επίτευξη των ΣΒΑ. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν επιχειρεί να μετρήσει τη συμβολή των πολιτικών και του προϋπολογισμού της ΕΕ στην Ατζέντα 2030.

55 Η έκθεση της Eurostat παρέχει πληροφορίες σχετικά με διάφορους δείκτες και την πρόοδο σε ζητήματα που σχετίζονται με τους ΣΒΑ και παρουσιάζει στοιχεία ανά κράτος μέλος. Οι δείκτες που επιλέγει η Επιτροπή κατόπιν διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη συνίστανται κυρίως σε στατιστικές πληροφορίες που συλλέγονται από τα κράτη μέλη. Οι δείκτες αξιολογούνται σε σχέση με τους στόχους της στρατηγικής της ΕΕ για το 2020 ή με άλλους στόχους πολιτικής, εφόσον υπάρχουν. Η έκθεση αναδεικνύει επίσης την πολιτική δράση της ΕΕ σε έναν συγκεκριμένο τομέα, όμως οι δείκτες δεν μετρούν τις επιδόσεις της εν λόγω δράσης της ΕΕ. Ορισμένοι δείκτες περιλαμβάνουν συγκεκριμένες προκλήσεις (***πλαίσιο 6***).Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για την έκθεση της Eurostat ως «βήμα προς την κατεύθυνση της δημιουργίας ενός ολοκληρωμένου μηχανισμού παρακολούθησης της ΕΕ», επισήμανε όμως ότι «η Eurostat δεν μπορεί από μόνη της να καλύψει σφαιρικά όλες τις διαστάσεις της προόδου υλοποίησης των ΣΒΑ»[82]. Στο

παρελθόν, έχουμε επικρίνει την έκθεση της Eurostat, επειδή δεν μετρά την πρόοδο ως προς τη δέσμευσή της, στο πλαίσιο υλοποίησης των ΣΒΑ, για μηδενική υποβάθμιση της γης έως το 2030[83].

Πλαίσιο 6

Παράδειγμα δεικτών για τους ΣΒΑ που εκπόνησε η Eurostat για το 2019

ΣΒΑ 13 – Ανάληψη επείγουσας δράσης για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της

Η πρόοδος μετράται βάσει των ακόλουθων δεικτών[84]:

1) εκπομπές αερίων θερμοκηπίου από εδαφική άποψη (μετρούμενες σε σχέση με τους στόχους για το 2020)·

2) ένταση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου της καταναλούμενης ενέργειας·

3) μέση απόκλιση θερμοκρασίας κοντά στην επιφάνεια του εδάφους·

4) οικονομικές απώλειες που σχετίζονται με το κλίμα·

5) συμβολή στη διεθνή δέσμευση για δαπάνες συνδεόμενες με το κλίμα ύψους 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ.

Στα προβλήματα που σχετίζονται με τους δείκτες αυτούς περιλαμβάνονται τα εξής:

Όσον αφορά τον δείκτη 1:

α) Μολονότι πρόκειται για διεθνώς αποδεκτό δείκτη, τόσο η ομάδα προβληματισμού της Επιτροπής όσο και διάφορες μελέτες επισημαίνουν ότι η εστίαση αποκλειστικά στη μέτρηση αυτή ενέχει τον κίνδυνο να μην λαμβάνονται υπόψη οι δευτερογενείς επιπτώσεις που προκύπτουν όταν οι ανεπτυγμένες χώρες μειώνουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου τους μεταφέροντας τους κλάδους εντάσεως εκπομπών σε άλλες χώρες και στη συνέχεια εισάγουν τα προϊόντα[85]·

β) Οι στόχοι για το 2020 χρησιμοποιούνται για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου παρά την ύπαρξη στόχων για το 2030 και το 2050[86]. Έχουμε διαπιστώσει στο παρελθόν ότι η επίτευξη των μακροπρόθεσμων στόχων θα απαιτήσει πολύ περισσότερες προσπάθειες[87]·

Όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων για όλους τους δείκτες:

γ) Δεν μπορεί να υπολογιστεί καμία τάση λόγω των περιορισμένων δεδομένων[88].

56 Η Επιτροπή σχεδιάζει να χρησιμοποιήσει την έκθεση της Eurostat, μαζί με έκθεση σχετικά με τον αντίκτυπο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ στην επίτευξη των ΣΒΑ[89], για την κατάρτισης της έκθεσης που θα υποβάλει στον ΟΗΕ το 2019. Αυτό σημαίνει ότι η έκθεση του 2019 δεν θα αναφέρεται στη συμβολή του προϋπολογισμού και των πολιτικών της ΕΕ, με εξαίρεση την εξωτερική δράση.

Πληροφορίες για τη βιωσιμότητα που παρέχονται από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ

57 Διαπιστώσαμε ότι υπάρχουν ένα θεσμικό όργανο (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων) και ένας οργανισμός της ΕΕ (Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης) που δημοσιεύουν έκθεση βιωσιμότητας (***πλαίσιο 7***).

Πλαίσιο 7

Η έκθεση βιωσιμότητας της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και του Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO)

Η έκθεση της ΕΤΕπ

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) είναι θεσμικό όργανο της ΕΕ και εδρεύει στο Λουξεμβούργο. Είναι «οικονομικά αυτόνομη», με κεφάλαια ύψους 243 δισεκατομμυρίων ευρώ, και απασχολεί περισσότερους από 3 800 υπαλλήλους[90]. Ως «τράπεζα της ΕΕ», η ΕΤΕπ χρηματοδοτεί και παρέχει επενδυτικές συμβουλές σε ολόκληρο τον κόσμο[91]. Το όργανο δημοσίευσε την πρώτη του έκθεση βιωσιμότητας το 2007[92], εφαρμόζοντας τις κατευθυντήριες γραμμές της GRI για την υποβολή εκθέσεων από το 2008[93] και εξής.

Η τελευταία έκθεσή της (2018) αποτελείται από δύο έγγραφα: την έκθεση για τη βιωσιμότητα[94] και τη γνωστοποίηση περί κατάρτισης έκθεσης για τη βιωσιμότητα το 2018. Η πρώτη έκθεση αναφέρεται στην προσέγγιση της ΕΤΕπ όσον αφορά τις βιώσιμες και καινοτόμους χρηματοδότηση και επενδύσεις. Τονίζει με ποιον τρόπο οι ανησυχίες σχετικά με τη βιωσιμότητα ενσωματώνονται στην αξιολόγηση των έργων[95] και παρέχει παραδείγματα συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών και πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο διασφαλίζεται η λογοδοσία εντός του οργανισμού.

Η δεύτερη έκθεση, η οποία απευθύνεται σε ειδικούς (αναλυτές, μη κυβερνητικές οργανώσεις, πανεπιστημιακή κοινότητα κ.λπ.), παρουσιάζει συνολικές και τυποποιημένες πληροφορίες για περιβαλλοντικές, κοινωνικές και διακυβερνητικές πτυχές, καθώς και για τις επιδόσεις της ΕΤΕπ.

Η έκθεση του EUIPO

Το Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ένας αποκεντρωμένος οργανισμός της ΕΕ και εδρεύει στο Αλικάντε της Ισπανίας. Είναι πλήρως αυτοχρηματοδοτούμενο[96], με προϋπολογισμό ύψους 401 εκατομμυρίων ευρώ, και απασχολεί συνολικά 995 υπαλλήλους[97]. Τα καθήκοντά του περιλαμβάνουν την καταχώριση ενωσιακών εμπορικών σημάτων και κοινοτικών σχεδίων, την ευρωπαϊκή και διεθνή συνεργασία και την προστασία και επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Το 2016, ο οργανισμός εφάρμοσε πλαίσιο εταιρικής βιωσιμότητας, ανέπτυξε στρατηγική εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και εκπόνησε την πρώτη έκθεσή του για τη βιωσιμότητα (η οποία καλύπτει το οικονομικό έτος 2016) με βάση τα πρότυπα της GRI. Ήταν ο πρώτος οργανισμός της ΕΕ που κατάρτισε τέτοιου είδους έκθεση. Για την έκθεση του 2017, ο οργανισμός αποφάσισε να ευθυγραμμίσει εκουσίως το περιεχόμενό της με την οδηγία της ΕΕ σχετικά με τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και πληροφοριών για την πολυμορφία[98].

58 Στο πλαίσιο της υποβολής εκθέσεων για τη βιωσιμότητα, η ΕΤΕπ και το EUIPO ανέλυσαν και δημοσίευσαν τους κινδύνους βιωσιμότητας που παρουσιάζουν τα ίδια. Το έργο αυτό βασίστηκε σε εσωτερικές και εξωτερικές συνεντεύξεις. Στο ***γράφημα 10*** παρουσιάζεται η αξιολόγηση της σημαντικότητας από την ΕΤΕπ.

Γράφημα 10 – Αξιολόγηση της σημαντικότητας των ζητημάτων που συνδέονται με τη βιωσιμότητα από την ΕΤΕπ

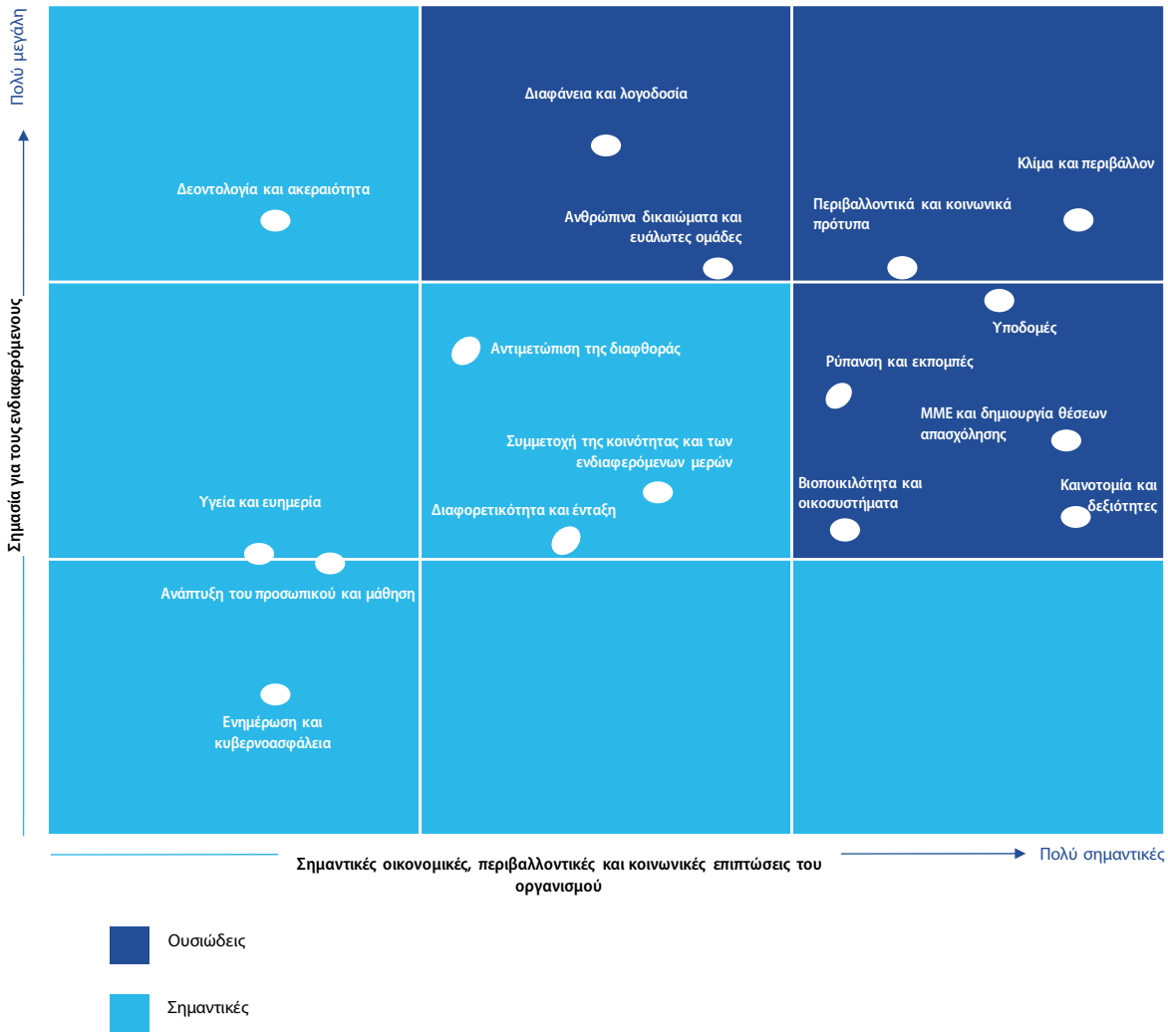

Ερμηνεία: Το κλίμα και το περιβάλλον κατατάσσονται ως πολύ σημαντικά ζητήματα για τα ενδιαφερόμενα μέρη και την ΕΤΕπ, ενώ η δεοντολογία και η ακεραιότητα θεωρούνται σημαντικότερα για τα ενδιαφερόμενα μέρη από ό,τι για την ΕΤΕπ.
Πηγή: ΕΤΕπ (2019): Sustainability Report 2018, σ. 11.

59 Η έκθεση βιωσιμότητας τόσο της ΕΤΕπ όσο και του EUIPO περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα όργανα αυτά λαμβάνουν υπόψη τα ζητήματα βιωσιμότητας στις πολιτικές και στις δραστηριότητές τους, καθώς και σχετικά με τις επιπτώσεις που έχουν ως οργανισμοί επί της βιωσιμότητας. Όπως αποτυπώνεται και στο παράδειγμα από την ΕΤΕπ στο ***πλαίσιο 8***, ο αντίκτυπος των δραστηριοτήτων ενός οργανισμού στη βιωσιμότητα μπορεί να είναι πολύ μεγαλύτερος από τον τρόπο με τον οποίο την επηρεάζει η λειτουργία του.

Πλαίσιο 8

Αποτύπωμα άνθρακα ορισμένων δανειοδοτικών πράξεων της ΕΤΕπ σε σχέση με τον αντίκτυπο της ίδιας της ΕΤΕπ

Η ΕΤΕπ δημοσιεύει πληροφορίες σχετικά με το αποτύπωμα άνθρακα των έργων που χρηματοδοτεί.

Αποτύπωμα άνθρακα των έργων στην ΕΤΕπ, 2015-2017

	2015	2016	2017
Αριθμός έργων	**73**	**70**	**55**
Συνολικό συνομολογηθέν ποσό της ΕΤΕπ (σε δισ. ευρώ)	**11,2**	**17,7**	**9,4**
Απόλυτες εκπομπές (σε Mt CO_2e/έτος)	**4,6**	**2,4**	**5,2**
Δέσμευση άνθρακα από τη δασοκομία (σε Mt CO_2e/έτος)		**3,5**	**0,3**
Σχετικές εκπομπές (σε Mt CO_2e/έτος)	**-3,1**	**-2,7**	**-2,9**

Πηγή: ΕΤΕπ: Sustainability Report 2017.

Ο ανωτέρω πίνακας δείχνει ότι οι συνολικές απόλυτες εκπομπές CO_2, που μετράται σε εκατομμύρια τόνους (Mt), ήταν 5,2 Mt CO_2e. Σε σχετικούς όρους, τα χρηματοδοτούμενα έργα αντιπροσωπεύουν μείωση κατά 2,9 Mt CO_2e σε σύγκριση με τις εναλλακτικές λύσεις.

Το αποτύπωμα άνθρακα της ίδιας της ΕΤΕπ ως οργανισμού ήταν 22 024 τόνοι CO_2e.

Τα ανωτέρω καταδεικνύουν ότι η ανάλυση και η αναφορά στοιχείων για τις επιπτώσεις των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ενός οργανισμού μπορεί να είναι πολύ περισσότερο σημαντικές από την αναφορά στοιχείων για τις επιπτώσεις μόνο του ίδιου του οργανισμού.

60 Μολονότι δεν δημοσιεύουν εκθέσεις βιωσιμότητας, και άλλα θεσμικά όργανα και οργανισμοί της ΕΕ συλλέγουν και ενίοτε δημοσιεύουν πληροφορίες σχετικά με τη βιωσιμότητα, αν και αποσπασματικά και χωρίς να διασφαλίζουν ότι καλύπτονται όλες οι σημαντικές πτυχές της. Αυτό επιβεβαιώνεται από την έρευνά μας σε όλα τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ.

61 Οι πληροφορίες που συλλέγονται ή δημοσιεύονται αφορούν κυρίως τον τρόπο με τον οποίο η λειτουργία ενός οργανισμού επηρεάζει τη βιωσιμότητα (όπως η εσωτερική χρήση χαρτιού ή νερού) και όχι τον τρόπο με τον οποίο ο οργανισμός

λαμβάνει υπόψη τη βιωσιμότητα στη συνολική στρατηγική και τις δραστηριότητές του. Υπάρχει κίνδυνος η αναφορά στοιχείων που εστιάζει στην εσωτερική λειτουργία να μην αποτυπώνει τα πλέον σημαντικά ζητήματα για έναν οργανισμό. Επίσης, οι εν λόγω πληροφορίες δεν αναφέρουν σαφώς ούτε με ποιον τρόπο είχαν ληφθεί υπόψη οι ΣΒΑ στην πολιτική και τις δραστηριότητες του οργανισμού.

62 Οι πληροφορίες που γνωστοποιούνται από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ αφορούν τη διακυβέρνησή τους, τις προσλήψεις και τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο της λειτουργίας τους. Οι πληροφορίες δημοσιεύονται σε διαφορετικές εκθέσεις, παραδείγματος χάριν εκθέσεις που εκπονούνται για το σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS), ή/και διαδικτυακά. Άλλες πληροφορίες συλλέγονται, αλλά δεν δημοσιεύονται (***παράρτημα II***).

63 Ρωτήσαμε επίσης τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ αν εφαρμόζουν ορισμένα συστήματα διαχείρισης προς υποστήριξη της αναφοράς στοιχείων για τη βιωσιμότητα ή ορισμένων πτυχών της (***γράφημα 11***). Αυτά τα συστήματα διαχείρισης υποστηρίζουν οργανισμούς που επιθυμούν να βελτιώσουν τον αντίκτυπό τους στο περιβάλλον (EMAS, ISO 14001) ή στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων τους [Occupational Health- and Safety Assessment Series (OHSAS) 18001, ISO 45001].

Γράφημα 11 – Συστήματα διαχείρισης που εφαρμόζουν τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ

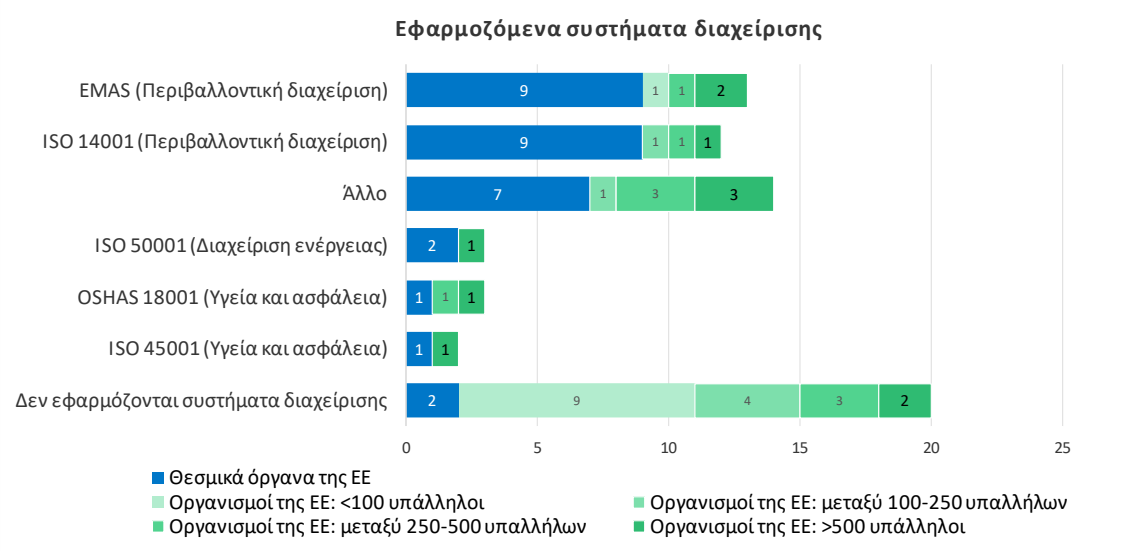

Πηγή: ΕΕΣ.

64 Τα εφαρμοζόμενα συστήματα διαχείρισης αφορούν κυρίως περιβαλλοντικές πτυχές. Τα τρία τέταρτα των θεσμικών οργάνων της ΕΕ[99] και το 10 % των οργανισμών της εφαρμόζουν σύστημα διαχείρισης όπως το EMAS ή/και το ISO 14001. Και τα δύο αυτά συστήματα επιτρέπουν στους οργανισμούς να εντοπίζουν και να παρακολουθούν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων, των προϊόντων και των υπηρεσιών τους. Σε αντίθεση με το πρότυπο ISO 14001, το EMAS απαιτεί την κατάρτιση δημόσιας έκθεσης βάσει συνόλου βασικών δεικτών – ενεργειακή απόδοση, αποδοτική χρήση υλικών, απόβλητα, βιοποικιλότητα και εκπομπές. Όσον αφορά τα υπόλοιπα σχετικά διεθνή συστήματα διαχείρισης, όπως τα σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια (OHSAS 18001) ή την ενέργεια (ISO 5001), η εφαρμογή τους είναι πολύ περιορισμένη.

65 Όταν ερωτήθηκαν γιατί δεν δημοσιεύουν χωριστή έκθεση για τη βιωσιμότητα, τα περισσότερα θεσμικά όργανα και οργανισμοί της ΕΕ απάντησαν ότι δεν είχαν εξετάσει ακόμη αυτό το ενδεχόμενο. Δεύτερη συνηθέστερη απάντηση ήταν ότι δεν διέθεταν την απαραίτητη τεχνογνωσία (***γράφημα 12***).

Γράφημα 12 – Βασικοί λόγοι για τη μη δημοσίευση έκθεσης για τη βιωσιμότητα

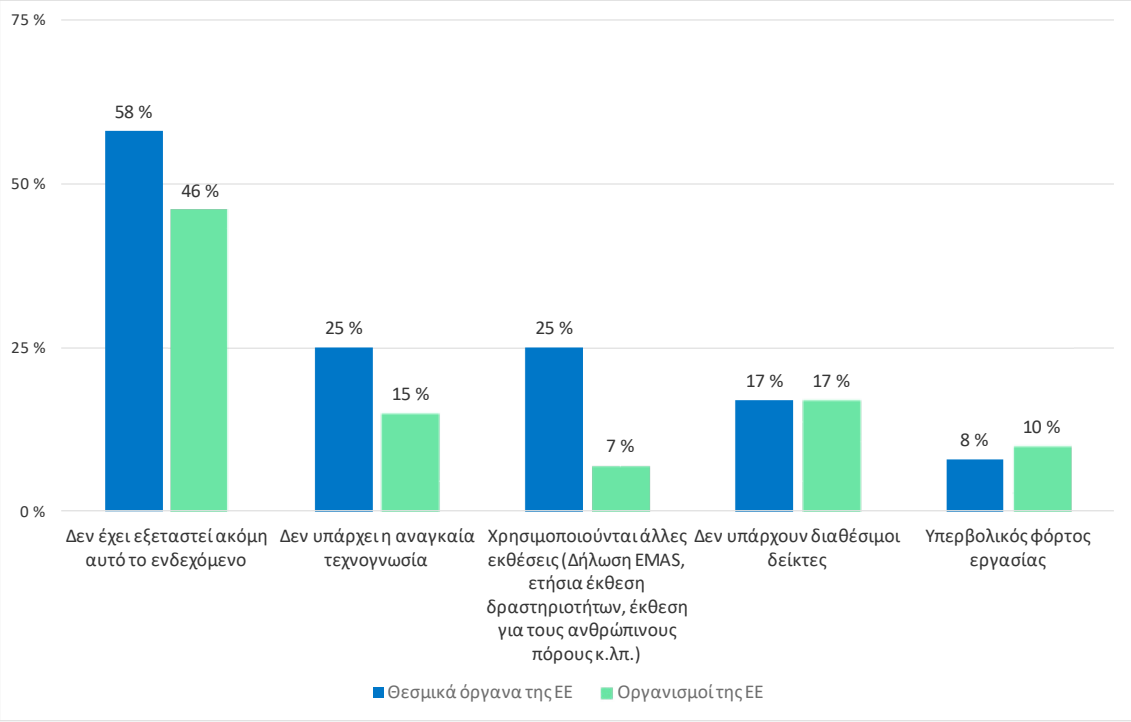

Πηγή: ΕΕΣ.

66 Σύμφωνα με την έρευνά μας, οι ερωτηθέντες διαπιστώνουν ότι υπάρχουν πιθανά οφέλη από την αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα, ιδίως από την άποψη της ενίσχυσης της αξιοπιστίας και της διαφάνειας. Οι ερωτηθέντες θεωρούσαν επίσης

ότι η αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα θα αυξήσει τον φόρτο εργασίας τους. (*γράφημα 13*).

Γράφημα 13 – Πιθανά οφέλη και μειονεκτήματα που συνεπιφέρει η αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα

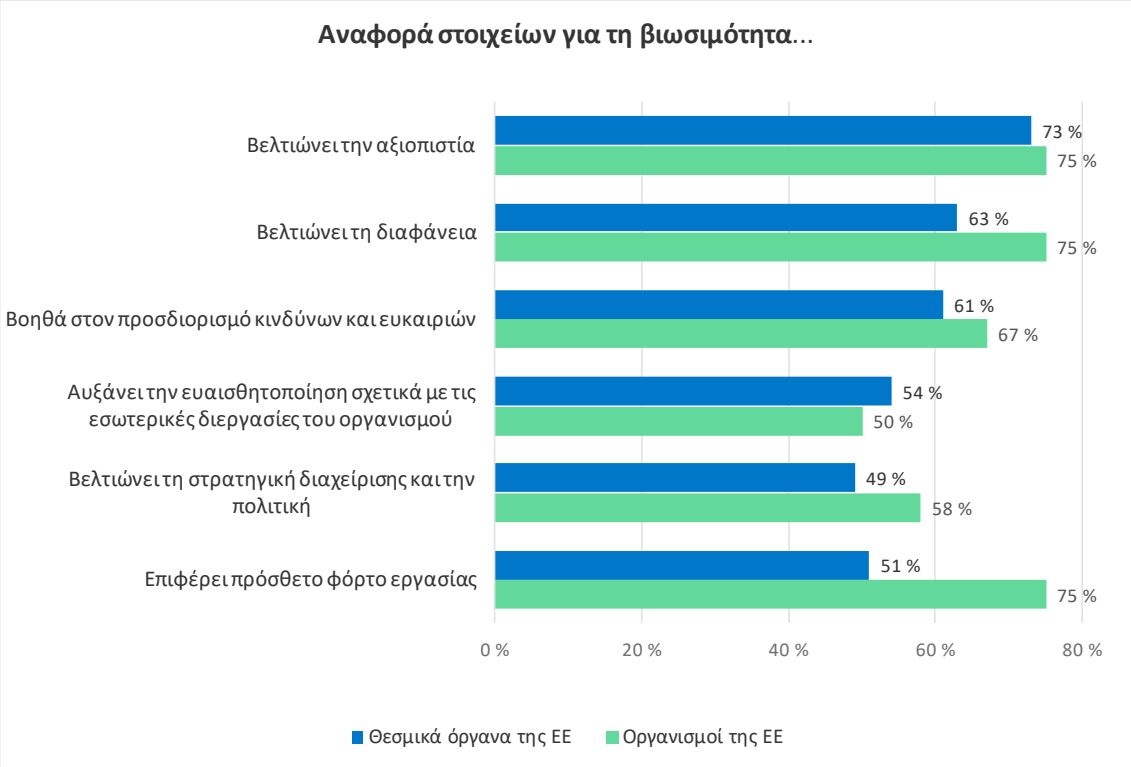

Πηγή: ΕΕΣ.

Έλεγχος των πληροφοριών για τη βιωσιμότητα

67 Ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων και των εκθέσεων επιδόσεων αυξάνει την αξία τους στο πλαίσιο της λογοδοσίας. Η εξωτερική διασφάλιση της αξιοπιστίας των εκθέσεων βιωσιμότητας μπορεί να αυξήσει την αξιοπιστία των παρεχόμενων πληροφοριών, καθώς και την εμπιστοσύνη των ενδιαφερόμενων μερών σε αυτές. Μπορεί επίσης να μειώσει τον κίνδυνο προβολής ψευδούς οικολογικής ταυτότητας και τη χρήση των εκθέσεων ως εργαλείων δημόσιων σχέσεων. Ο έλεγχος των πληροφοριών μπορεί να βελτιώσει την αξία των πληροφοριών για τα εσωτερικά συστήματα ελέγχου και διαχείρισης και να αυξήσει την ευαισθητοποίηση σε επίπεδο οργάνων διοίκησης[100].

68 Ο έλεγχος των εκθέσεων για τη βιωσιμότητα συνοδεύεται από διαφορετικές προκλήσεις από εκείνες που θέτει ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων. Παραδείγματος χάριν, μπορεί να σημαίνει την επισκόπηση ενός «αφηγήματος» αντί των οικονομικών δεδομένων ή στοιχείων[101]. Οι περισσότερες εκθέσεις βιωσιμότητας από μεγάλες εταιρείες υπόκεινται σε εξωτερικό έλεγχο ή επισκόπηση[102], δεν υπάρχει όμως γενικά αποδεκτό πρότυπο ελέγχου ή αξιοπιστίας που να εφαρμόζεται στην περίπτωση των εκθέσεων βιωσιμότητας. Παραδείγματος χάριν, η οδηγία της ΕΕ απαιτεί από τους ελεγκτές να επαληθεύουν εάν υπάρχει έκθεση για τη βιωσιμότητα, χωρίς να υπεισέρχονται στην ουσία της. Κράτη μέλη όπως η Γαλλία και η Ιταλία εφαρμόζουν διαφορετικά την οδηγία, απαιτώντας από τους ελεγκτές να εξετάζουν και το περιεχόμενο των εκθέσεων[103].

69 Πρόσφατα, τον Φεβρουάριο του 2019, το Διεθνές Συμβούλιο Προτύπων Ελέγχου και Διασφάλισης (IAASB) δημοσίευσε έγγραφο διαβούλευσης σχετικά με την αξιοπιστία των εκτεταμένων εξωτερικών αναφορών[104]. Οι εκτεταμένες εξωτερικές αναφορές περιλαμβάνουν πολλές διαφορετικές μορφές αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων της ενοποιημένης αναφοράς, της αναφοράς στοιχείων για τη βιωσιμότητα και άλλων ειδών αναφοράς από διάφορους φορείς σχετικά με ζητήματα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και διακυβέρνησης.

70 Σύμφωνα με το πρότυπο ISAE 3000, στο πλαίσιο μιας περιορισμένη εντολής παροχής διασφάλισης (εντολή επισκόπησης), το συμπέρασμα του επαγγελματία εκφράζεται κατά τρόπο που δηλώνει ότι, βάσει των διαδικασιών που διενεργήθηκαν, δεν υπέπεσε στην αντίληψή του κάτι που να τον οδηγήσει να θεωρήσει ότι οι πληροφορίες για το συγκεκριμένο θέμα περιέχουν ουσιώδη ανακρίβεια. Στις

περιπτώσεις αυτές, ο κίνδυνος της εντολής μειώνεται σε επίπεδο που να είναι αποδεκτό υπό τις περιστάσεις της εντολής, όμως ο κίνδυνος είναι μεγαλύτερος από ό,τι για μια εντολή παροχής εύλογης διασφάλισης[105]. Από τις δύο εκθέσεις βιωσιμότητας των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ, η έκθεση της ΕΤΕπ ελέγχεται εξωτερικά με παροχή περιορισμένης διασφάλισης. Η έκθεση του EUIPO δεν ελέγχεται.

71 Τα περισσότερα ανώτατα όργανα ελέγχου (ΑΟΕ) έχουν πείρα στον έλεγχο επιδόσεων, κάτι που θα μπορούσε να αποδειχθεί χρήσιμο για την κατάρτιση εκθέσεων για τη βιωσιμότητα και τον έλεγχο της υλοποίησης των ΣΒΑ. Ο INTOSAI (Διεθνής Οργανισμός Ανωτάτων Οργάνων Ελέγχου) ενθάρρυνε τα ΑΟΕ να διεξάγουν ελέγχους επιδόσεων σχετικά με την ετοιμότητα των κυβερνήσεων όσον αφορά την υλοποίηση των ΣΒΑ ή σχετικά με συγκεκριμένους ΣΒΑ. Αρκετά ΑΟΕ σε ολόκληρο τον κόσμο έχουν δημοσιεύσει τα αποτελέσματα αυτών των ελέγχων, ορισμένα δε από αυτά έχουν αναλύσει τον τρόπο με τον οποίο η κυβέρνησή τους παρακολουθεί τους ΣΒΑ και καταρτίζει σχετικές εκθέσεις (***πλαίσιο 9***)[106]. Οι ΣΒΑ μπορούν να χρησιμεύουν ως κριτήρια ελέγχου[107]. Καθώς ένα από τα πρότυπα δημόσιου ελέγχου (ISSAI 140) βρίσκεται επί του παρόντος υπό αναθεώρηση, διεξάγεται συζήτηση σχετικά με το κατά πόσον το πρότυπο αυτό πρέπει να διευρυνθεί ώστε να συμπεριλάβει ένα ζήτημα που εμπίπτει στο πεδίο που καλύπτουν οι εκθέσεις βιωσιμότητας, δηλαδή τον έλεγχο των ΣΒΑ.

72 Ωστόσο, ο έλεγχος της επίτευξης συγκεκριμένων ΣΒΑ και των εκθέσεων των κρατών μελών προς στον ΟΗΕ δεν είναι ο μόνος ρόλος που μπορούν να αναλάβουν τα ΑΟΕ. Όταν περισσότεροι οργανισμοί του δημόσιου τομέα αρχίσουν να γνωστοποιούν πληροφορίες σχετικά με τη βιωσιμότητα, θα πρέπει να εξεταστεί το ερώτημα με ποιο τρόπο το επάγγελμα του ελεγκτή μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας των πληροφοριών που υποβάλλουν οι οργανισμοί. Αυτό ενδέχεται να επιβάλει στα ΑΟΕ να αναπτύξουν νέες δυνατότητες ή προσεγγίσεις στο πλαίσιο του ελεγκτικού επαγγέλματος.

Πλαίσιο 9

Αποτελέσματα των ελέγχων των ΑΟΕ σχετικά με την αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα

Ορισμένα ΑΟΕ διαπίστωσαν αδυναμίες στη **διαδικασία εφαρμογής της Ατζέντας 2030** από τη χώρα τους, γεγονός που καθιστούσε δύσκολη την παρακολούθηση και την κατάρτιση σχετικών εκθέσεων. Η Αυστρία, λόγου χάριν, υιοθέτησε προσέγγιση ενσωμάτωσης της Ατζέντας 2030 στις διάφορες πολιτικές, όμως το αυστριακό ΑΟΕ διαπίστωσε ότι η συνολική ευθύνη δεν ήταν σαφώς καθορισμένη, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα τον κατακερματισμό της διαδικασίας εφαρμογής. Η κατάσταση αυτή είχε επίσης ως συνέπεια την έλλειψη συντονισμού όσον αφορά την αξιολόγηση και την κατάρτιση εκθέσεων, ενώ από την εθνική έκθεση προόδου της Αυστρίας σχετικά με την εφαρμογή της Ατζέντας δεν προέκυπτε μια συνοπτική επισκόπηση[108].

Ορισμένα ΑΟΕ έλεγξαν επίσης την εκπόνηση των **εθελοντικών εθνικών εκθέσεων** στο πλαίσιο του συνεργατικού ελέγχου του INTOSAI με τίτλο «Ετοιμότητα για την υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης», ορισμένα δε από τα ΑΟΕ αυτά συνέστησαν οι εν λόγω επισκοπήσεις να θεωρούνται όχι ως μόνο προϊόν, αλλά και ως συνεχής διαδικασία:

- Το **ΑΟΕ της Αυστρίας** διαπίστωσε ότι η κυβέρνηση δεν είχε προγραμματίσει να υποβάλει έκθεση στα Ηνωμένα Έθνη έως το 2020. Κατά συνέπεια, της συνέστησε να εκπονήσει έκθεση το συντομότερο δυνατό και τουλάχιστον μία φορά ανά νομοθετική περίοδο.

- Το **ΑΟΕ των Κάτω Χωρών** διαπίστωσε ότι η κυβέρνηση είχε υποβάλει έκθεση στον ΟΗΕ το 2017, παρέχοντας γενική εικόνα της κατάστασης όσον αφορά την Ατζέντα 2030 και την πρόοδο που είχε επιτευχθεί μέχρι τότε. Ωστόσο, συνέστησε στην κεντρική κυβέρνηση να συμπεριλάβει σημαντικά ζητήματα που άπτονταν των ΣΒΑ στην ετήσια οικονομική έκθεσή της[109].

- Το **ΑΟΕ της Πολωνίας**, μολονότι αναγνώριζε ότι η εθελοντική εθνική επισκόπηση είχε προετοιμαστεί αποτελεσματικά, συνιστούσε επισκόπηση της προόδου σε τακτική βάση[110].

Προκλήσεις όσον αφορά την αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ

73 Η ΕΕ έχει δεσμευθεί για την υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ατζέντας 2030. Από την επισκόπησή μας καταδεικνύεται ότι η Επιτροπή και τα άλλα θεσμικά όργανα και οργανισμοί της ΕΕ εργάζονται επί ορισμένων στοιχείων που είναι απαραίτητα για την αναφορά ουσιαστικών στοιχείων για τη βιωσιμότητα. Συνολικά, ωστόσο, δεν έχουν ακόμη καθοριστεί οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την αναφορά των στοιχείων αυτών. Ένα θεσμικό όργανο και ένας οργανισμός της ΕΕ δημοσιεύουν εκθέσεις για τη βιωσιμότητα και έχουν υιοθετήσει τη βασική στρατηγική που απαιτείται για την εν λόγω διαδικασία. Άλλα όργανα δημοσιεύουν ή συλλέγουν σχετικές πληροφορίες. Αναδείξαμε επίσης πρακτικές που εφαρμόζονται στον ιδιωτικό και στον δημόσιο τομέα στα κράτη μέλη και οι οποίες θα μπορούσαν να αποτελέσουν παραδείγματα προς μίμηση. Επιπλέον, καταγράψαμε ορισμένες προκλήσεις που χρήζουν αντιμετώπισης.

Πρόκληση 1: Ανάπτυξη ενωσιακής στρατηγικής για μετά το 2020 που να καλύπτει τους ΣΒΑ και τη βιωσιμότητα

74 Παρά τις διάφορες εκκλήσεις των συννομοθετών και των ενδιαφερόμενων μερών, δεν υπάρχει μακροπρόθεσμη ενωσιακή στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη έως το 2030, η οποία να προσδιορίζει πιθανούς γενικούς στόχους και επιμέρους τιμές-στόχο για τους οποίους να πρέπει να αναφέρονται στοιχεία ως μέρος του πλαισίου επιδόσεων της Επιτροπής (***σημεία 30*** έως ***35***). Η στρατηγική αυτή θα καθορίζει ποιοι ΣΒΑ είναι συναφείς με την ΕΕ. Η Επιτροπή εκπόνησε «έγγραφο προβληματισμού» προς αξιοποίηση από την επόμενη Επιτροπή, το οποίο επισημαίνει τρία σενάρια για μια μελλοντική βιώσιμη Ευρώπη. Το έγγραφο προβληματισμού ξεχωρίζει ορισμένους τομείς στους οποίους, σύμφωνα με την Επιτροπή, θα πρέπει να γίνουν περισσότερα. Ωστόσο, δεν περιλαμβάνει ανάλυση των ελλείψεων, η οποία να προσδιορίζει τι περαιτέρω χρειάζεται να γίνει για την επίτευξη των ΣΒΑ όσον αφορά τον προϋπολογισμό, την πολιτική ή/και τη νομοθεσία της ΕΕ (***σημεία 36*** έως ***38***).

Πρόκληση 2: Ενσωμάτωση της βιωσιμότητας και των ΣΒΑ στον προϋπολογισμό της ΕΕ και στο πλαίσιο επιδόσεων

75 Η παρούσα επισκόπηση επισημαίνει ότι η υποβολή εκθέσεων για τη βιωσιμότητα αποτελεί διεργασία που συνεπάγεται πολύ περισσότερα από μια απλή δημοσίευση έκθεσης. Η Επιτροπή δεν αναφέρει στοιχεία σχετικά με τη συμβολή του προϋπολογισμού ή της πολιτικής της ΕΕ στην επίτευξη των ΣΒΑ. Το έγγραφο προβληματισμού της Επιτροπής περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο ορισμένες πολιτικές της Επιτροπής σχετίζονται με τους ΣΒΑ. Ενώ η Επιτροπή έχει ξεκινήσει να κάνει λόγο για τους ΣΒΑ σε προγραμματικές δηλώσεις, δεν υπάρχει παρακολούθηση ούτε αναφορά στοιχείων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι πολιτικές και ο προϋπολογισμός της ΕΕ συμβάλλουν στην υλοποίηση της βιώσιμης ανάπτυξης και στην επίτευξη των ΣΒΑ (***σημεία 38*** έως ***42***). Από το 2017, η Eurostat εκπονεί τακτική ετήσια έκθεση παρακολούθησης των ΣΒΑ, η οποία παρέχει στατιστική ανάλυση των τάσεων που σχετίζονται με τους ΣΒΑ στην ΕΕ.

76 Η Επιτροπή διαθέτει εκτενή πείρα με την αναφορά στοιχείων για τις επιδόσεις, και το σύστημά της για την κατάρτιση του προϋπολογισμού βάσει επιδόσεων κατατάσσεται σημαντικά υψηλότερα από αντίστοιχα συστήματα όλων των άλλων χωρών του ΟΟΣΑ[111]. Εντούτοις, η ενσωμάτωση της αναφοράς στοιχείων για τη βιωσιμότητα στο εν λόγω πλαίσιο αναφοράς ως προς τις επιδόσεις δεν θα είναι εύκολη. Ωστόσο, θα μπορούσε να βοηθήσει την Επιτροπή να εξορθολογίσει τους δείκτες επιδόσεων και να ευθυγραμμίσει καλύτερα τους συγκεκριμένους στόχους προγραμμάτων και πολιτικής με τους γενικούς στόχους υψηλού επιπέδου, σύμφωνα με τις συστάσεις της ετήσιας έκθεσής μας για το 2017[112].

77 Η ενσωμάτωση διατομεακών πολιτικών στον προϋπολογισμό δεν είναι εύκολη υπόθεση, όπως καταδείξαμε ανωτέρω. Η αποτελεσματική ενσωμάτωση και προτεραιοποίηση θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν τη διοχέτευση της χρηματοδότησης της ΕΕ στους τομείς που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη ή στους τομείς που εξασφαλίζουν ενωσιακή προστιθέμενη αξία (***σημεία 39*** έως ***43***).

78 Η Επιτροπή αναπροσαρμόζει επί του παρόντος το σύστημά της για την αναφορά στοιχείων για τις επιδόσεις στον τομέα της εξωτερικής δράσης (***σημείο 52***), ώστε να μετρά και να αναφέρει στοιχεία εκθέσεις σχετικά με τη συμβολή της ΕΕ στην υλοποίηση των ΣΒΑ σε αυτόν τον τομέα πολιτικής. Αυτό απηχεί την κατάσταση που επικρατεί σε ορισμένες χώρες, όπου ο τομέας της αναπτυξιακής βοήθειας, ο οποίος στο παρελθόν αφορούσε τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας, βρίσκεται στην πρώτη γραμμή (***σημείο 52***).

79 Μία πρόκληση για την αναφορά στοιχείων στο μέλλον θα αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι παρεχόμενες πληροφορίες θα λαμβάνονται υπόψη κατά τη λήψη αποφάσεων. Παρά το εξαιρετικά προηγμένο χαρακτήρα του πλαισίου της κατάρτισης προϋπολογισμού βάσει επιδόσεων της ΕΕ, ήδη υπάρχει περιθώριο ανάπτυξης του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιούνται οι πληροφορίες (***σημείο 48***).

Πρόκληση 3: Προώθηση της αναφοράς στοιχείων για τη βιωσιμότητα στα θεσμικά όργανα και στους οργανισμούς της ΕΕ

80 Εντοπίσαμε δύο παραδείγματα κατάρτισης εκθέσεων για τη βιωσιμότητα από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ: την ΕΤΕπ και το EUIPO. Τα όργανα αυτά προσφέρουν παραδείγματα ενσωμάτωσης της αναφοράς στοιχείων για τη βιωσιμότητα σε όλες τις επιχειρηματικές διεργασίες τους. Η ΕΤΕπ και το EUIPO ανέπτυξαν τις πρακτικές αυτές παρά το γεγονός ότι δεν έχουν καμία νομική υποχρέωση να εκπονούν εκθέσεις βιωσιμότητας, αλλά και χωρίς καμία υπόδειξη ή συστηματική καθοδήγηση σε επίπεδο ΕΕ (***σημείο 57*** και ***πλαίσιο 7***).

81 Σύμφωνα με την έρευνά μας, τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ μπορούν να αντιληφθούν τα πιθανά οφέλη από την αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα. Κυρίως διαπιστώνουν τις δυνατότητές τους όσον αφορά την ενίσχυση της αξιοπιστίας και της διαφάνειάς τους. Διαπιστώσαμε επίσης ότι, μολονότι ορισμένα θεσμικά όργανα και οργανισμοί της ΕΕ δεν δημοσιεύουν εκθέσεις βιωσιμότητας, συλλέγουν και δημοσιεύουν ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη βιωσιμότητα, αν και αποσπασματικά και χωρίς να καλύπτουν όλες τις σημαντικές πτυχές. Οι πληροφορίες που συλλέγουν και δημοσιεύουν αφορούν κυρίως τον τρόπο με τον οποίο η λειτουργία των οργανισμών επηρεάζει τη βιωσιμότητα (όπως η χρήση χαρτιού ή νερού) και όχι τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνουν υπόψη τους τη βιωσιμότητα σε όλες τις επιχειρηματικές διεργασίες τους (***σημεία 60*** έως ***66***).

Πρόκληση 4: Ενίσχυση της αξιοπιστίας των αναφερόμενων στοιχείων για τη βιωσιμότητα μέσω ελέγχου

82 Στον ιδιωτικό τομέα, οι εκθέσεις βιωσιμότητας υποβάλλονται ολοένα και περισσότερο σε περιορισμένο εξωτερικό έλεγχο ή επισκόπηση, δεν υπάρχει όμως ακόμη γενικά αποδεκτό πρότυπο ελέγχου ή διασφάλισης για τις εκθέσεις βιωσιμότητας. Η πείρα των ΑΟΕ στον έλεγχο επιδόσεων μπορεί να είναι χρήσιμη για τον έλεγχο των στοιχείων που αναφέρονται για τη βιωσιμότητα. Από τη στιγμή που περισσότεροι δημόσιοι οργανισμοί θα αρχίσουν να δημοσιεύουν εκθέσεις για τη βιωσιμότητα, τα ΑΟΕ θα πρέπει να εξετάσουν σε ποιον βαθμό μπορούν να παρέχουν διασφάλιση για τις εν λόγω εκθέσεις. Μία από τις βασικές προκλήσεις θα είναι η συνεκτίμηση του μακροπρόθεσμου χαρακτήρα και της πολυπλοκότητας της

περιβαλλοντικής, κοινωνικής και οικονομικής βιωσιμότητας. Αυτό ενδέχεται να αναγκάσει τα ΑΟΕ να αναπτύξουν νέες ικανότητες ή προσεγγίσεις στο πλαίσιο του ελεγκτικού επαγγέλματος (***σημεία 67*** έως ***72***).

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Προσέγγιση και μεθοδολογία

Πραγματοποιήσαμε συνεντεύξεις με τα ακόλουθα πρόσωπα και οντότητες:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Άλλα θεσμικά όργανα και φορείς της ΕΕ	Διεθνή όργανα, ενώσεις, ελεγκτικές εταιρείες
Επίτροποι: Πρώτος αντιπρόεδρος Franz Timmermans, αντιπρόεδρος Jyrki Katainen, Επίτροπος Günther Oettinger και τα ιδιαίτερα γραφεία τους	Ομάδα εργασίας σχετικά με το Θεματολόγιο του 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (Ατζέντα 2030)	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων: Τμήμα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης	Accountancy Europe
Γενική Γραμματεία της Επιτροπής		Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Συντονισμός εσωτερικού ελέγχου	KPMG, PWC, E&Y, Deloitte
Γενικός Διευθυντής Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου		Επικοινωνία με τη Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Πολιτικών της Ένωσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	ΑΟΕ Καναδά
Επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πολιτικής Στρατηγικής			ΟΟΣΑ: Τμήμα Προϋπολογισμού και Δημόσιων Δαπανών, Μονάδα Συνάφειας της Πολιτικής για την Ανάπτυξη
Γενικές Διευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΓΔ): Προϋπολογισμού, Eurostat, Ανθρώπινων Πόρων και Ασφάλειας, Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών και Ένωσης Κεφαλαιαγορών, Ευρωπαϊκό Κέντρο Πολιτικής Στρατηγικής			

Έρευνα:

Αποστείλαμε σύντομο ερωτηματολόγιο στην Επιτροπή, στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, στον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών, στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης και στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Προστασίας Δεδομένων και στο σύνολο των 41 οργανισμών της ΕΕ (εκτελεστικών και αποκεντρωμένων και άλλων φορέων). Το ποσοστό απόκρισης ήταν 100 %.

Στην ανάλυση των απαντήσεων που παρουσιάζεται στα γραφήματα, το σύνολο των απαντήσεων δεν είναι πάντοτε 100 % λόγω στρογγυλοποίησης ή επειδή οι ερωτηθέντες μπορούσαν να δώσουν πολλαπλές απαντήσεις σε μια ερώτηση.

Ανασκόπηση εγγράφων:

Εξετάσαμε και αναλύσαμε συναφή έγγραφα όπως ετήσιες εκθέσεις δραστηριότητας όλων των ΓΔ της Επιτροπής, ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συμπεράσματα του Συμβουλίου, ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, εκθέσεις ελέγχου από ΑΟΕ, έγγραφα από το δίκτυο ανάπτυξης των επιδόσεων των οργανισμών της ΕΕ και διάφορες πανεπιστημιακές μελέτες και ενημερωτικά δελτία σχετικά με την αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα και τους ΣΒΑ.

Παράρτημα ΙΙ – Πληροφορίες σχετικά με τη βιωσιμότητα που δημοσιεύονται ή συλλέγονται από θεσμικά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ

	Συλλέγονται πληροφορίες				Δεν συλλέγονται πληροφορίες	
	Δημοσιεύονται		Δεν δημοσιεύονται			
	Θεσμικά όργανα	Οργανισμοί της	Θεσμικά όργανα	Οργανισμοί της	Θεσμικά όργανα	Οργανισμοί της
ΓΕΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ						
Δομή διακυβέρνησης	92 %	95 %	0 %	3 %	8 %	3 %
Εκτίμηση κινδύνου	83 %	90 %	17 %	7 %	0 %	3 %
Δεοντολογική συμπεριφορά	92 %	58 %	0 %	10 %	8 %	32 %
Δέσμευση των ενδιαφερόμενων μερών	33 %	51 %	8 %	10 %	58 %	39 %
Πίνακας σημαντικότητας	17 %	15 %	8 %	10 %	75 %	75 %
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ						
Καταπολέμηση της διαφθοράς και της δωροδοκίας	83 %	80 %	8 %	10 %	8 %	10 %
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ						
Ενέργεια, νερό, βιοποικιλότητα	83 %	34 %	0 %	29 %	17 %	37 %
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ						
Διαχείριση πολυμορφίας	92 %	63 %	0 %	5 %	8 %	32 %
Προσλήψεις	92 %	90 %	8 %	5 %	0 %	5 %
Κατάρτιση και εκπαίδευση	83 %	75 %	17 %	20 %	0 %	5 %
Επαγγελματική υγεία και ασφάλεια	75 %	22 %	17 %	29 %	8 %	49 %
Συμμετοχή και ανάπτυξη της κοινότητας	42 %	20 %	17 %	12 %	42 %	68 %
Αξιολόγηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων	25 %	14 %	0 %	3 %	75 %	83 %
ΑΛΛΗ						
Μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες	92 %	85 %	0 %	5 %	8 %	10 %
Αξιολόγηση ΣΒΑ	50 %	20 %	17 %	5 %	33 %	75 %
Άλλα θέματα που σχετίζονται με τους ΣΒΑ	33 %	15 %	0 %	0 %	67 %	85 %

Ακρωνύμια και συντομογραφίες

ΑΟΕ: Ανώτατο όργανο ελέγχου

ΕΤΕπ: Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

ΠΔΠ: Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

ΣΒΑ: Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

EMAS: Σύστημα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου

EUIPO: Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης

GRI: Παγκόσμια Πρωτοβουλία για τους Απολογισμούς

IAASB: Επιτροπή Διεθνών Ελεγκτικών και Ασφαλιστικών Προτύπων

IIRC: Διεθνές Συμβούλιο για τους Ενοποιημένους Απολογισμούς

INTOSAI WGEA: Ομάδα εργασίας για την περιβαλλοντική λογιστική του INTOSAI

ISO: Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης

Mt: Εκατομμύρια τόνοι

SASB: Οργανισμός Λογιστικών Προτύπων για τη Βιωσιμότητα

Γλωσσάριο

EMAS: Σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης που καθορίζεται σε κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Οι οργανισμοί χρειάζονται πιστοποίηση από ανεξάρτητο εξωτερικό ελεγκτή.

Αποκεντρωμένος οργανισμός: Εκπονεί και εφαρμόζει πολιτικές της ΕΕ. Έχει δικό του προϋπολογισμό και δημιουργείται για αόριστο χρονικό διάστημα.

Εκτελεστικός οργανισμός: Οντότητα επιφορτισμένη με εκτελεστικά και επιχειρησιακά καθήκοντα που αφορούν προγράμματα της ΕΕ. Ο προϋπολογισμός που εκτελεί προέρχεται από την Επιτροπή. Δημιουργείται για καθορισμένο χρονικό διάστημα.

Πίνακας σημαντικότητας: Γραφική μέθοδος με την οποία προσδιορίζεται κατά πόσον ένα θέμα είναι σημαντικό. Αποτελείται από δύο διαστάσεις: α) σημασία των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων, και β) επιρροή στις εκτιμήσεις και τις αποφάσεις των ενδιαφερόμενων μερών.

Πολυσυλλεκτική πλατφόρμα: Πλατφόρμα για την υποστήριξη και την παροχή συμβουλών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την υλοποίηση των ΣΒΑ σε επίπεδο ΕΕ. Αποτελείται από 30 υψηλόβαθμους εκπροσώπους του δημόσιου τομέα, της κοινωνίας των πολιτών και του ιδιωτικού τομέα. Δημιουργήθηκε τον Μάιο του 2017.

Σημειώσεις

[1] Brundtland, G. H., *Our Common Future*, έκθεση της Παγκόσμιας Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, 1987.

[2] Sachs, J. D., *The age of sustainable development*, Columbia University Press, Νέα Υόρκη, 2015.

[3] Emas, R., *The Concept of Sustainable Development: Definition and Defining Principles*, ενημερωτικό σημείωμα για την έκθεση για την παγκόσμια βιώσιμη ανάπτυξη (GSDR) 2015.

[4] Schwab, A. K., Sandler, D., Brower D. J., *Hazard Mitigation and Preparedness: An Introductory Text for Emergency Management and Planning Professionals*, δεύτερη έκδοση, 2016. Η Επιτροπή για τις Επιχειρήσεις και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (Business & Sustainable Development Commission) διαπίστωσε ότι η επίτευξη των ΣΒΑ θα μπορούσε να ανοίξει ευκαιρίες στην αγορά, εκτιμώμενης αξίας 12 τρισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ σε τέσσερα οικονομικά συστήματα: τρόφιμα και γεωργία, πόλεις, ενέργεια και υλικά και υγεία και ευημερία, και να δημιουργήσει 380 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας· βλέπε την έκθεσή της *Better World, Better Business* http://report.businesscommission.org/report, 2017.

[5] *Europe's Sustainability Puzzle*, Ευρωπαϊκό Κέντρο Πολιτικής Στρατηγικής, 2019, σ. 6. «Οι άνθρωποι που είναι κοινωνικά, οικονομικά, πολιτισμικά, πολιτικά, θεσμικά ή με άλλο τρόπο περιθωριοποιημένοι είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στην κλιματική αλλαγή αλλά και σε ορισμένες ενέργειες προσαρμογής σε αυτήν και μετριασμού της». 5η έκθεση αξιολόγησης της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC): *Impacts, Adaptation and Vulnerability, Summary for Policy Makers*, 2014, σ. 6. https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/ar5_wgII_spm_en.pdf. Πανοραμική επισκόπηση του ΕΕΣ σχετικά με τη δράση της ΕΕ για την ενέργεια και την κλιματική αλλαγή.

[6] https://ec.europa.eu/epsc/sites/epsc/files/epsc_sustainability-puzzle.pdf. Βλέπε ειδικότερα τον κίνδυνο αριθ. 1, «Στόχευση σε υψηλή ανάπτυξη και μόνο, ανεξάρτητα από την επιταγή της βιωσιμότητας» (Aiming only at high growth regardless of the sustainability imperative), και τον κίνδυνο αριθ. 1 «Παράβλεψη των διασυνδέσεων μεταξύ της κοινωνικής και της περιβαλλοντικής πολιτικής, θέτοντας έτσι αμφότερες σε κίνδυνο» (Overlooking the interconnections between social and environmental policy, thereby compromising both).

[7] *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, ψήφισμα που εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, 2015.

[8] *Interlinkages and policy coherence for the Sustainable Development Goals implementation*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τεχνική έκθεση του JRC, 2019, σ. 4 http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC115163/sdg_interlinkages_jrc115163_final_on_line.pdf.

[9] Τα κράτη μέλη έχουν δεσμευθεί για την Ατζέντα 2030 υιοθετώντας το αντίστοιχο ψήφισμα του ΟΗΕ.

[10] Η βάση δεδομένων της Παγκόσμιας Πρωτοβουλίας για τους Απολογισμούς (GRI) με τις εκθέσεις βιωσιμότητας αριθμούσε περί τις 32 000 εκθέσεις εκπονηθείσες σύμφωνα με το πρότυπο της GRI και περισσότερες από 50 000 εκθέσεις συνολικά. http://database.globalreporting.org/. (Απρίλιος 2019). *Flash Report: 85 % of S&P 500 Index® Companies Publish Sustainability Reports in 2017*, G&A Institute, 2018 https://www.ga-institute.com/press-releases/article/flash-report-85-of-sp-500-indexR-companies-publish-sustainability-reports-in-2017.html Székely, N., vom Brocke J., *What can we learn from corporate sustainability reporting?* Székely, N., vom Brocke, J., *Deriving propositions for research and practice from over 9 500 corporate sustainability reports published between 1999 and 2015 using topic modelling technique*, *PLoS one*, αριθ. 12, 2017 https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5389611/#pone.0174807.ref002.

[11] https://www.globalreporting.org/information/sustainability-reporting/Pages/default.aspx.

[12] F*rom promise to reality: Does business really care about the SDGs?* PwC, Λουξεμβούργο, 2018. *Integrating the SDGs into corporate reporting*,GRI και πρωτοβουλία Global Compact των Ηνωμένων Εθνών, 2018.

[13] *Sustainability reporting*, ομάδα εργασίας για την περιβαλλοντική ευθύνη του INTOSAI, 2013· *The external assurance of sustainability reporting*, GRI, 2013.

[14] https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/2019-non-financial-reporting-guidelines-consultation-document_en.pdf.

[15] Γερμανία, Κάτω Χώρες, Σλοβακία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο.

[16] Οι αναφορές στην οδηγία για τη μη χρηματοοικονομική πληροφόρηση που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση σκοπό έχουν απλώς και μόνον την αποσαφήνιση των βασικών εννοιών που σχετίζονται με την αφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα. Δεν υπαινίσσονται ότι η οδηγία θα μπορούσε να αποτελέσει το κατάλληλο νομικό εργαλείο για την προώθηση της αναφοράς στοιχείων για τη βιωσιμότητα από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ.

[17] Ομάδα τεχνικών εμπειρογνωμόνων της ΕΕ για τη βιώσιμη χρηματοδότηση, *Report on climate-related disclosures, frequently asked questions:* https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/sustainable-finance-teg-subgroup-disclosures-progress-report-faq_en.pdf.

[18] *Member State Implementation of Directive 2014/95/EU*, GRI, CSR Europe, Accountancy Europe, 2017.

[19] Βουλγαρία, Δανία, Ελλάδα, Λιθουανία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία και Σουηδία.

[20] Βουλγαρία, Κροατία, Τσεχική Δημοκρατία, Γαλλία, Ουγγαρία, Λιθουανία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία και Ισπανία.

[21] Η Αυστρία και η Βουλγαρία δεν έχουν υποβάλει έκθεση, ενώ η Κροατία και το Ηνωμένο Βασίλειο προτίθενται να υποβάλουν το 2019, https://sustainabledevelopment.un.org/vnrs/.

[22] Συμπεράσματα του Συμβουλίου,«Βιώσιμο ευρωπαϊκό μέλλον: η ανταπόκριση της ΕΕ στην Ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη», Ιούνιος 2017 http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10370 2017-INIT/el/pdf και έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη δράση της ΕΕ για τη βιωσιμότητα [2017/2009(INI)] http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0239_EL.pdf).

[23] Βλέπε: *Recommendation of the Task force for climate-related disclosures*, 2017 https://www.fsb-tcfd.org/wp-content/uploads/2017/06/FINAL-2017-TCFD-Report-11052018.pdf και *Report on Climate-related Disclosures,* τεχνική ομάδα εμπειρογνωμόνων για τη βιώσιμη χρηματοδότηση, Ιανουάριος 2019 https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/190110-sustainable-finance-teg-report-climate-related-disclosures_en.pdf.

[24] *Public sector sustainability reporting: Remove the clutter, reduce the burden*, GRI, 2012, σ. 4.

[25] *Public sector sustainability reporting: Remove the clutter, reduce the burden*, GRI, 2012, σ. 4.

[26] Άρθρο 2, παράγραφος 16, της οδηγίας για τα λογιστικά στοιχεία (2013/34/ΕΕ). Η πληρότητα ή η πρακτικότητα του εν λόγω ορισμού έχει αμφισβητηθεί και επί του παρόντος βρίσκεται υπό εξέταση. Μεταξύ άλλων πρέπει να διευκρινιστεί ότι ο αντίκτυπος δεν προέρχεται μόνο από την εταιρεία, αλλά ότι και η ίδια η εταιρεία υφίσταται αντίκτυπο (βλέπε γράφημα 1)· βλέπε *Consultation document on the update of the non-binding guidelines on non-financial reporting*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Για κριτική επί του θέματος, βλέπε https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/190201-TEG_report_climate_related_ACE_response_final.pdf.

[27] Άρθρο 19 της οδηγίας για τα λογιστικά στοιχεία (2013/34/ΕΕ).

[28] *G4 Sustainability Reporting Guidelines, Implementation Manual*, GRI, 2013, σ. 11.

[29] Το παράδειγμα της τράπεζας έχει ληφθεί από την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την υποβολή εκθέσεων μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών (μεθοδολογία σχετικά με την υποβολή εκθέσεων μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών)» (ΕΕ C 215 της 5.7.2017, σ. 1).

[30] Σχέδιο δημοσιοποίησης των εκπομπών άνθρακα (CDP), Συμβούλιο προτύπων για τη δημοσιοποίηση στοιχείων για την κλιματική αλλαγή (CDSB), Παγκόσμια Πρωτοβουλία για τους Απολογισμούς (GRI), Διεθνές Συμβούλιο για τους Ενοποιημένους Απολογισμούς (IIRC) και Οργανισμός Λογιστικών Προτύπων για τη Βιωσιμότητα (SASB).

[31] https://corporatereportingdialogue.com/better-alignment-project/.

[32] Οδηγία 2014/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, Οκτώβριος 2014· ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την υποβολή εκθέσεων μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών (μεθοδολογία σχετικά με την υποβολή εκθέσεων μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών)» (ΕΕ C 215 της 5.7.2017, σ. 1).

[33] Άρθρο 19α της οδηγίας 2014/95/ΕΕ.

[34] Παραδείγματος χάριν, βλέπε *The state of corporate sustainability disclosure under the EU Non Financial Reporting Directive*, Alliance for Corporate Transparency, 2019 http://allianceforcorporatetransparency.org/news/companies-failing.html. Απάντηση της Accountancy Europe στην ειδική ομάδα για τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες που σχετίζονται με το κλίμα https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/190201-TEG_report_climate_related_ACE_response_final.pdf.

[35] *Consultation document on the update of the non-binding guidelines on non-financial reporting*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2019.

[36] Το 2018, η ειδική ομάδα για τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες που σχετίζονται με το κλίμα (TCFD) του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας δημοσίευσε κατάσταση αξιόπιστων στοιχείων σχετικά με τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους που συνδέονται με το κλίμα, προς χρήση προαιρετικά από τις εταιρείες κατά την παροχή πληροφοριών σε επενδυτές, δανειστές, ασφαλιστές και άλλους ενδιαφερομένους.

[37] *Consultation document on the update of the non-binding guidelines on non-financial reporting*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2019, σ. 5.

[38] Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις γνωστοποιήσεις σχετικά με τις αειφόρους επενδύσεις και τους κινδύνους βιωσιμότητας και για την τροποποίηση της οδηγίας 2016/2341/ΕΕ. Η πρόταση τελεί επί του παρόντος υπό διαπραγμάτευση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

[39] Εσθονία, Γαλλία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Σλοβακία και Ηνωμένο Βασίλειο.

[40] Άρθρο 19α της οδηγίας 2014/95/ΕΕ. Accountancy Europe, Member State Implementation of Directive 2014/95/EU, 2017.

[41] *The International IR Framework*, Διεθνές Συμβούλιο για τους Ενοποιημένους Απολογισμούς, 2013, σ 18· *GRI Standards*, Foundation, 2016· Accountancy Europe https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/190201-TEG_report_climate_related_ACE_response_final.pdf· *Phase I Report of the Task Force on Climate-Related Financial Disclosures*, ειδική ομάδα για τις χρηματοοικονομικές γνωστοποιήσεις σχετικά με το κλίμα (TCFD), 2016.

[42] Ειδική έκθεση αριθ. 27/2016, με τίτλο «Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή: συμβαδίζει με τις βέλτιστες πρακτικές;», Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 2016.

[43] Συμπεράσματα του Συμβουλίου, «Βιώσιμο ευρωπαϊκό μέλλον: η ανταπόκριση της ΕΕ στην Ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη», Ιούνιος 2017· έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη δράση της ΕΕ για τη βιωσιμότητα [2017/2009(INI)] http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0239_EL.pdf. Η Επιτροπή αντιλαμβάνεται την έκκληση του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ως υποχρέωση αναφοράς μόνο προς το πολιτικό φόρουμ υψηλού επιπέδου των Ηνωμένων Εθνών.

[44] Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Έκθεση σχετικά με τη δράση της ΕΕ για τη βιωσιμότητα [2017/2009(INI)] http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0239_EL.pdf.

[45] Άρθρο 19α της οδηγίας 2014/95/ΕΕ.

[46] Έγγραφο προβληματισμού με τίτλο «Προς μια βιώσιμη Ευρώπη έως το 2030», Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ιανουάριος 2019, σ. 33.

[47] Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Βελτίωση της νομοθεσίας για καλύτερα αποτελέσματα - ένα θεματολόγιο της ΕΕ», COM (2015)215 final. Εμείς επίσης έχουμε δημοσιεύσει δελτίο ελέγχου σχετικά με τις δημόσιες διαβουλεύσεις της Επιτροπής: https://www.eca.europa.eu/en/Pages/DocItem.aspx?did=4604

[48] Απόφαση της Επιτροπής της 22.5.2017 για τη δημιουργία μιας πολυσυλλεκτικής πλατφόρμας για την υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης στην ΕΕ C(2017) 2941 final.

[49] *Europe moving towards a sustainable future*, πολυσυλλεκτική πλατφόρμα για τους ΣΒΑ, Οκτώβριος 2018 https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/sdg_multi-stakeholder_platform_input_to_reflection_paper_sustainable_europe2030.pdf.

[50] *Sustainability reporting*, ομάδα εργασίας για την περιβαλλοντική ευθύνη του INTOSAI, 2013· *The external assurance of sustainability reporting*, GRI, 2013· *AA1000 Stakeholder Engagement Standard*, 2015.

[51] Miola A., Borchardt S., Neher F., Buscaglia D., *Interlinkages and policy coherence for the Sustainable Development Goals implementation, An operational method to identify*

trade-offs and co-benefits in a systemic way, Κοινό Κέντρο Ερευνών, 2019. *Policy Coherence for Sustainable Development 2018, Towards sustainable and resilient societies*, ΟΟΣΑ, 2018.

[52] COM(2016) 739 final. Επόμενα βήματα για ένα βιώσιμο ευρωπαϊκό μέλλον - Ευρωπαϊκή δράση για την αειφορία

[53] Έως το 2030: Τουλάχιστον 40 % μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (επίπεδα 1990)· τουλάχιστον 32 % ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές επί της συνολικής ενέργειας· τουλάχιστον 32,5 % βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. Ανακοίνωση της Επιτροπής: Πλαίσιο πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια κατά την περίοδο από το 2020 έως το 2030, COM/2014/015 final· οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση· οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

[54] Για τις τιμές-στόχο που εξετάζονται κατά την παρακολούθηση σε επίπεδο ΕΕ, βλέπε *Sustainable development in the European Union,* Eurostat, 2018.

[55] Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, ετήσια έκθεση για το 2017· Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, γνώμη αριθ. 6/2018 σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής της 29ης Μαΐου 2018 για τον κανονισμό περί κοινών διατάξεων, COM(2018) 375 final, 2018· Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, ενημερωτικό έγγραφο σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027, 2018.

[56] Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, γνώμη σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής για τον κανονισμό περί κοινών διατάξεων, 2018.

[57] https://www.consilium.europa.eu/el/policies/eu-future-reflection/bratislava-declaration-and-roadmap/ https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2017/03/25/rome-declaration/pdf.

[58] http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0220_EN.html?redirect.

[59] https://www.consilium.europa.eu/media/39019/st08286-en19.pdf.

[60] http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/160360/DEVE%20study%20on%20EU%20SDG%20implementation%20formatted.pdf.

[61] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου [2016/2696(RSP)]. Συμπεράσματα του Συμβουλίου (20 Ιουνίου 2017). Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή απηύθυνε παρόμοιες εκκλήσεις το 2016 https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/sustainable-development-mappingeus-internal-and-external-policies και το 2017, https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/press-releases/paving-way-forward-eesc-contribution-commissions2018-work-programme.

[62] https://www.consilium.europa.eu/media/36775/18-euco-final-conclusions-en.pdf

[63] Έγγραφο προβληματισμού με τίτλο «Προς μια βιώσιμη Ευρώπη έως το 2030», Επιτροπή, Ιανουάριος 2019.

[64] *Europe's approach to implementing the Sustainable Development Goals: good practices and the way forward*, Θεματικό Τμήμα Εξωτερικών Σχέσεων,

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Μαρτίου 2019 σχετικά με την ετήσια στρατηγική έκθεση για την υλοποίηση και την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) [2018/2279(INI)].

[65] Συμπεράσματα του Συμβουλίου (20 Ιουνίου 2017). Σε ψήφισμά του το 2019, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επανέλαβε την έκκληση για εκπόνηση της εν λόγω ανάλυσης ελλείψεων έως το τέλος του 2019. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Μαρτίου 2019 σχετικά με την ετήσια στρατηγική έκθεση για την υλοποίηση και την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) [2018/2279(INI)].

[66] Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Επόμενα βήματα για ένα βιώσιμο ευρωπαϊκό μέλλον – Ευρωπαϊκή δράση για την αειφορία» COM (2016) 739 final.

[67] *Budget Circular for 2020, Standing Instructions*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βρυξέλλες, Δεκέμβριος 2018, σ. 15 και παράρτημα IX.

[68] Voituriez, T., Hege, E., Maci, G., Hackenesch, C., *Steering the EU towards a sustainability transformation*, European Think Tanks Group, 2018.

[69] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Μαρτίου 2019 σχετικά με την ετήσια στρατηγική έκθεση για την υλοποίηση και την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) [2018/2279(INI)].

[70] Ειδική έκθεση αριθ. 31/2016, με τίτλο «Δαπανώντας τουλάχιστον το ένα πέμπτο του προϋπολογισμού της ΕΕ υπέρ της δράσης για το κλίμα: φιλόδοξες προσπάθειες που κινδυνεύουν σοβαρά να αποδειχθούν ανεπαρκείς», Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 2016.

[71] Βλέπε το κεφάλαιο με τίτλο «Επίτευξη αποτελεσμάτων από τον προϋπολογισμό της ΕΕ» στην ετήσια έκθεσή μας, καθώς και τις ειδικές εκθέσεις μας. Στην ετήσια έκθεσή μας για το 2017, διαπιστώσαμε ότι υπάρχουν ορισμένα όρια όσον αφορά το πόσο μπορεί να χρησιμοποιήσει η Επιτροπή τις πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις για τη λήψη αποφάσεων, δεδομένου ότι μεγάλο μέρος του προϋπολογισμού της ΕΕ διατίθεται εκ των προτέρων για επτά χρόνια. https://www.eca.europa.eu/el/Pages/BrowsePublications.aspx?k=&ty=Annual%20Report&y=2018&top.

[72] Όπως το Copernicus, το ευρωπαϊκό στατιστικό πρόγραμμα, το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, η Συνεργασία με τη Γροιλανδία, ο Μηχανισμός Αναπτυξιακής Συνεργασίας, η επισκόπηση των επιδόσεων των προγραμμάτων του προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2014-2020. COM(2018) 600 – Μάιος 2018.

[73] Οι ΣΒΑ αναφέρονται ειδικά για τον τομέα 2 (φυσικοί πόροι): Τα προγράμματα του τομέα 2 συμβάλλουν στην εκπλήρωση των δεσμεύσεων της ΕΕ σχετικά με την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης και την εφαρμογή της Ατζέντας 2030. Ωστόσο, δεν υπάρχει ανάλογη δήλωση και για τους άλλους τομείς.

[74] Επιτροπή, ετήσια έκθεση για τη διαχείριση και τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ, οικονομικό έτος 2017, COM(2018) 457 final, 2018, σ. 19.

[75] https://ec.europa.eu/info/publications/annual-activity-reports_en.

[76] Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Αναθεωρημένο πλαίσιο αποτελεσμάτων της ΕΕ όσον αφορά τη διεθνή συνεργασία και ανάπτυξη σύμφωνα με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης της ατζέντας του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη νέα ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη», SWD(2018) 444 final, Βρυξέλλες, Οκτώβριος 2018.

[77] *Policy Coherence for Sustainable Development 2018*, ΟΟΣΑ, 2018, σ. 108. Στο έγγραφο αυτό,ο ΟΟΣΑ διαπίστωνε ότι ο θεσμικός συντονισμός των ΣΒΑ τελεί υπό την καθοδήγηση του Υπουργείου Εξωτερικών στη Χιλή, τη Δανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, τη Νορβηγία, την Πορτογαλία και την Κορέα.

[78] Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Συμβούλιο, Επιτροπή, Κοινή δήλωση του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνερχομένων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής με τίτλο: «Η νέα ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη: Ο κόσμος μας, η αξιοπρέπειά μας, το μέλλον μας», 2017/C 210/01, Ιούνιος 2017.

[79] Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Αναθεωρημένο πλαίσιο αποτελεσμάτων της ΕΕ όσον αφορά τη διεθνή συνεργασία και ανάπτυξη σύμφωνα με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης της ατζέντας του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη νέα ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη», SWD(2018) 444 final, Βρυξέλλες, Οκτώβριος 2018.

[80] Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Αναθεωρημένο πλαίσιο αποτελεσμάτων της ΕΕ όσον αφορά τη διεθνή συνεργασία και ανάπτυξη σύμφωνα με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης της ατζέντας του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη νέα ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη», SWD(2018) 444 final, Βρυξέλλες, Οκτώβριος 2018.

[81] Eurostat, Η βιώσιμη ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Έκθεση παρακολούθησης της προόδου όσον αφορά τους ΣΒΑ στο πλαίσιο της ΕΕ – Έκδοση 2018 https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/KS-01-18-656.

[82] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Μαρτίου 2019 σχετικά με την ετήσια στρατηγική έκθεση για την υλοποίηση και την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης [ΣΒΑ) [2018/2279(INI)].

[83] Ειδική έκθεση αριθ. 33/2018, με τίτλο «Καταπολέμηση της ερημοποίησης στην ΕΕ: διογκούμενη απειλή που χρήζει περαιτέρω δράσης», Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 2018.

[84] *EU SDG Indicator set 2019 - Result of the review in preparation of the 2019 edition of the EU SDG monitoring report*, τελική έκδοση της 8/1/2019, Eurostat.

[85] *Exposing EU policy gaps to address the Sustainable Development Goals*, μελέτη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, 2019.

[86] Χάρτης πορείας για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών το 2050, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, COM(2011) 112 τελικό, 8 Μαρτίου 2011: «Προκειμένου να συγκρατηθεί η υπερθέρμανση από την κλιματική αλλαγή σε λιγότερο από 2°C, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναβεβαίωσε, τον Φεβρουάριο του 2011, τον ενωσιακό στόχο της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050 κατά 80-95% σε σύγκριση με το 1990».

[87] Ειδική έκθεση αριθ. 24/2018, με τίτλο «Επίδειξη της δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα και καινοτόμων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε εμπορική κλίμακα στην ΕΕ: δεν επιτεύχθηκε η επιδιωκόμενη πρόοδος την περασμένη δεκαετία,»· πανοραμική επισκόπηση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τη δράση της ΕΕ για την ενέργεια και την κλιματική αλλαγή, Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 2017.

[88] Eurostat, Η βιώσιμη ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Έκθεση παρακολούθησης της προόδου όσον αφορά τους ΣΒΑ στο πλαίσιο της ΕΕ – έκδοση 2018. https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/KS-01-18-656.

[89] Μαζί με την έκθεση της ΕΕ του 2019 σχετικά με τη συνοχή της αναπτυξιακής πολιτικής και το έγγραφο προβληματισμού.

[90] https://www.eib.org/en/about/index.htm.

[91] *Activity Report*, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, 2007.

[92] *Corporate Responsibility Developments in 2007*, Όμιλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 2007.

[93] *Corporate Responsibility Developments in 2008,* Όμιλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 2008.

[94] *Sustainability Report*, Όμιλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 2018.

[95] Αξιολόγηση και διαχείριση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων και κινδύνων· πρόληψη και μείωση της ρύπανσης· βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα· πρότυπα για το κλίμα· πολιτιστική κληρονομιά· αναγκαστική επανεγκατάσταση· δικαιώματα και συμφέροντα των ευάλωτων ομάδων· εργασιακά πρότυπα· επαγγελματική και δημόσια υγεία· ασφάλεια και προστασία· δέσμευση των ενδιαφερόμενων μερών.

[96] Σύνοψη των αποτελεσμάτων των ετήσιων ελέγχων του ΕΕΣ επί των οργανισμών και των λοιπών οργάνων της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2016, Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, (2017/C 417/01), σ. 7.

[97] Ετήσια έκθεση σχετικά με τους οργανισμούς της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2017, Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 2018.

[98] Η οδηγία 2014/95/ΕΕ θέτει τους κανόνες σχετικά με τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και πληροφοριών για την πολυμορφία από μεγάλες εταιρείες.

[99] Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Προστασίας Δεδομένων δεν έχουν ακόμη εφαρμόσει το EMAS.

[100] https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/GRI-Assurance.pdf.

[101] *Sustainability Reporting: Concepts, Frameworks and the Role of Supreme Audit Institutions*, ομάδα εργασίας για την περιβαλλοντική ευθύνη του INTOSAI, Ιούνιος 2013.

[102] Βλέπε https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2017/10/kpmg-survey-of-corporate-responsibility-reporting-2017.pdf.

[103] *Member State Implementation of Directive 2014/95/EU*, GRI, CSR Europe και Accountancy Europe, 2017.

[104] *Extended External Reporting (EER) Assurance*, έγγραφο διαβούλευσης του IAASB, Φεβρουάριος 2019.

[105] Αναθεωρημένο διεθνές πρότυπο για τις εντολές παροχής διασφάλισης (ISAE) 3000, *Assurance Engagements Other than Audits or Reviews of Historical Financial Information*, 2013.

[106] http://www.intosai.org/about-us/sdgs-sais-and-regions.html.

[107] Ειδική έκθεση αριθ. 33/2018, με τίτλο «Καταπολέμηση της ερημοποίησης στην ΕΕ: διογκούμενη απειλή που χρήζει περαιτέρω δράσης», Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 2018.

[108] Rechnungshof, Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, υλοποίηση της Ατζέντας 2030 στην Αυστρία, σύνοψη, έκθεση του ανώτατου οργάνου ελέγχου της Αυστρίας, 2018.

[109] Algemene Rekenkamer, επιστολή της 13ης Σεπτεμβρίου 2017 του ανώτατου οργάνου ελέγχου των Κάτω Χωρών στην Άνω και την Κάτω Βουλή σχετικά με τις προετοιμασίες της κυβέρνησης για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης.

[110] NIK, Έκθεση ελέγχου απόδοσης σχετικά με την ετοιμότητα για την υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ατζέντας 2030 στην Πολωνία, 2018.

[111] R. Downes, D. Moretti, S. Nicol, *Budgeting and Performance in the European Union: A review in the context of EU Budget Focused on Results*, Διεύθυνση Δημόσιας Διακυβέρνησης, ΟΟΣΑ, 2017.

[112] https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/annualreports-2017/annualreports-2017-EN.pdf, σ. 128, σύσταση 3.

Κλιμάκιο του ΕΕΣ

Η παρούσα συνοπτική περιπτωσιολογική επισκόπηση του ΕΕΣ με τίτλο «Αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα: απολογισμός σε επίπεδο θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ» εγκρίθηκε από το Τμήμα V, του οποίου προεδρεύει ο Λάζαρος Στ. Λαζάρου, Μέλος του ΕΕΣ, και το οποίο εστιάζει στους τομείς της χρηματοδότησης και της διοίκησης της ΕΕ. Επικεφαλής του συγκεκριμένου έργου ήταν η Eva Lindström, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενη από την Katharina Bryan, προϊσταμένη του ιδιαίτερου γραφείου της, την Judit Oroszki, ανώτερο διοικητικό στέλεχος, τον Josef Edelmann, υπεύθυνο έργου, και τις Marilena-Elena Friguras, Vivi Niemenmaa και Laura Kaspar. Γλωσσική υποστήριξη παρείχε ο Michael Pyper.

Από αριστερά: Katharina Bryan, Vivi Niemenmaa, Judit Oroszki, Josef Edelmann, Eva Lindström, Laura Kaspar, Valérie Tempez-Erasmi και Marilena-Elena Friguras.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τα κράτη μέλη της έχουν δεσμευθεί να εφαρμόσουν την Ατζέντα 2030 και να υλοποιήσουν τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ). Στην παρούσα επισκόπηση γίνεται απολογισμός της κατάστασης όσον αφορά την αναφορά στοιχείων σχετικά με την επίτευξη των ΣΒΑ και τη βιωσιμότητα τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και από τα επιμέρους θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ.

Η δημοσιοποίηση στοιχείων για τη βιωσιμότητα είναι η πρακτική της μέτρησης των επιδόσεων ενός οργανισμού ως προς την επίτευξη του στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και η σχετική ενημέρωση και λογοδοσία ενώπιον εσωτερικών και εξωτερικών ενδιαφερομένων. Ο όρος αναφέρεται τόσο στον τρόπο με τον οποίο ένας οργανισμός λαμβάνει υπόψη τα ζητήματα βιωσιμότητας στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του, όσο και στις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων αυτών σε περιβαλλοντικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο.

Από την παρούσα επισκόπηση προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν αναφέρει στοιχεία σχετικά με τη συμβολή του προϋπολογισμού ή της πολιτικής της ΕΕ στην επίτευξη των ΣΒΑ. Εξαιρείται μόνο ο τομέας της εξωτερικής δράσης, όπου η Επιτροπή έχει ξεκινήσει να αναπροσαρμόζει το σύστημά της για την αναφορά στοιχείων σχετικά με τις επιδόσεις ως προς τους ΣΒΑ και τη βιωσιμότητα. Η Επιτροπή δημοσίευσε πρόσφατα έγγραφο προβληματισμού στο οποίο περιγράφει επιλεκτικά ορισμένες πολιτικές της που συνδέονται με τους ΣΒΑ. Ωστόσο, η αναφορά στοιχείων για τη βιωσιμότητα δεν ενσωματώνεται επί του παρόντος στο πλαίσιο επιδόσεων της Επιτροπής και δεν έχουν ακόμη τεθεί σε εφαρμογή οι απαραίτητες προϋποθέσεις, όπως θα ήταν μια μακροπρόθεσμη στρατηγική, για την αναφορά ουσιαστικών στοιχείων για τη βιωσιμότητα. Επί του παρόντος, εκθέσεις περί βιωσιμότητας δημοσιεύουν ένα θεσμικό όργανο της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, και ένας οργανισμός της ΕΕ, το Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η παρούσα επισκόπηση δεν αποτελεί έλεγχο. Αφορά νεοεμφανιζόμενα ζητήματα, στοιχειοθετεί την πραγματικότητα και βασίζεται κυρίως σε δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες και προηγούμενες εργασίες.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/Pages/ContactForm.aspx
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2019

Για οποιαδήποτε χρήση ή αναπαραγωγή φωτογραφιών ή άλλου υλικού που δεν αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να ζητηθεί άδεια απευθείας από τους δικαιούχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

CURIA RATIONUM
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ